

માવ વારતા.

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ શ્રી ગુરુભ્યો નમઃ શ્રી શારદાય નમઃ ॥

॥ અથ આખ્યાન પદમાવતીનું લખ્યું દુહો ॥ ॥ પ્રથમ શારદા

રણુવું; માણું એક પથાય. મુજ વરદો વરદાઈની; શુભમતી આ
પા માએ. શ્રી ગુરુને ચરણે નમુ, ગણપત રહુ કર જોડ. સહુકોને કઈં વી
નંતી, કોએમા દેશો ખોડ. આખીઆન કહુ પદમાવતી; સતી શીરોમ
ણુ જોડ; પુરુષસેન સાથે વરી; વરણુવ હું કહું તેહ. નગર એક અંપા
વતી અંપકસેન રાજન, પટરાણી પુરુષાવતિ, તેને પુરુષસેન એક તંન
ખતરિસ લક્ષણુ આગળો, ચઉદ વિધા ગુણુ જાણુ. રાગ છતરીશે
આલપે; વદન શીશ પરમાણુ. દવાદશ વરસનો સુત થયો, ધનુર વી
ક્યાનો વિર; હાએ બેશીને સાંચરો જાણુ બાવન વીર. પ્રીત મણિ પ
રધાનશુ; ક્ષણુ અજગો નવ થાય; બેહુ જણુ રમવા એકઠાં, તે મ્રમયા
કારણુ જાય. વસંત રત પુલી રહી, સુંદર સરોવર નીર; મરગયાથી
પાછા વળ્યા, આઠ્યા તેને તીર. સુંદર ત્રઠ રળીયામણુ. ને ડિભા તેને
છાંય; માનુની એક મદે ભરી; તે જળ ભરવાને જાય. ભર જોખનમાં ભા
મની, શુલેખા તેહતું નામ. સ્વરૂપ તે રાયતું નીરખતાં; તતક્ષણુ પ્રગ
ટ્યો કામ. કામની કામાતુર થઈ નેહતું વાણું બાણુ, એ રા...
...મું; નહીતર છાંડુ પ્રાણુ. કુંભ ભરી શીરપર ધર...

આતુરી વણી આળવી; તોએ ન ચેતો રા...

જ ચતુર મુજણુ; કોણુ કારણુ મ્ર...

એ મુણી અચરત થએા; શાઈ

કને કહી નવ શકે કોય. ૨૨

નરણુ પડયું પુછડું

ન શાસ્ત્રધીર; કશી

વામશે; ૨

લી; હું આપું એકાવ

અથ મહુ ચુ

લી કાલ; મંદીર લેઈ જ

તતશ કાળ. રા

બોલીયો; એનો રૂડી વાત. નાર... ચુકું નહી. બેહેનું કે

ન. એહેવું કહી શર મુકીયો, રાજયે દીધી હોડ; આવતો ઝાહુ

શુ; રાએ ચુકયા પેહેલી ચોટ. સખી સાથે હશી પડો, ને ચડી રાય

રીશ; કોઈ કાળે ચુકું નહી, જાણે છેદું શીશ. પરવાન સુત વાણી

દે; રોશ ન કીજે રાય, મુખથી વેણુજ આચરા; મંદીર એને જા

રાયે હશીને બોલીઓ, કેમ જાઉં અસ્તરીની સાથ; એના મંદીરનું

પારખું; તો આવું પડતી રાત ॥ ॥ રામશા ॥ નીતે પાવક પર

જળે; ને મરત સજીવન હોય; તેહેની બેઠે મોહોલ જાચેરડો, ત્યાં તું આ

વે રાય. અગત જલે લોહું તપે; જીવત ધમણ સાર; મંદીર કહું તે મ

નની; લખવીસા તે લવાર. જેને દિઠે જગ મોહે; તેનું છેદે શીશ, તે

ધેરથી આવજે; રવી આથમતે દીશ. નીરમળ વાડી વનસ્પતી; ન

રમળ નરશું નેહ; પુરુષ વીણતી પરમદા; આલી મંદીર તેહ. જે

પાધે વીખ થય; તેને જે કોઈ ખાય; ને પાઠવું માહરે આંગણે; તાં

આવે એ એધાણે રાય. ગીરી શીખર વાસો વશે; ધન વરસે ધનધાર;

પરમેશ્વર મુસ્તક ધરે; માનુની તેનો મોર, જ સમારે તુજને; તેને સ

મારે જેહ; તેથી મોહોલ આગેરડો; તાંહાં તુ આવે સુંદર દેહ. વપવા

આપે વસને; ને કરે રૂઢું શુભ કામ; પ્રીત ધરિને પારખો; પરીએટ તે

નામ. રાગ મધુરા આચરે; અધુરા વશ જે હોય; તેનો શબ્દ સુ

જે; જેમ ન જાણે કોઈ. ભોગી માણસ જે ભુપતી; તેહેનું

તે વશી પારખું અમો; જીવંતિ તે તો જન્મ; કોને

નીર; તે પાઠવું મારી બારીએ તાહાં

ફલમાં પરગટે જેહ; ઘેર ઘેર અજ

અડાર થકી; જે વડે તાહરે

કાચો દીલ પોતા થઈ

વણીક કેરો પુત્ર.

મળી એકડા કં

ન શુભ

કહી; તેહનું નેન કમળશા નામ ॥ ॥ ચોપાઇ ॥ ॥ એ
 કહીને રાખા બચ; મનમાં હરખ્યો પોતે રાય. આપ આપણે મંદીર
 થા ॥ સંજ્યા સમે બેઠિએકઠા થયા ॥ જે પરધાન આગના દો તમે ॥
 ॥ અમી અરીત્ર બેઠએ અમે ॥ શીઘ કરો રૂઠું કાવળે ॥ જે પ્રાતસમે વહે
 લા આવળે ॥ કાંઈ એવાણી એની લાવળે ॥ પરીત થકી રાજ પરહરો,
 અસતરી તણે મોહોલે સંચરો ॥ દીઠે કામ સરીખો દેહ; નારીને મન
 પ્રગટયો નેહ ॥ ઉઠી અખળાએ કરો પરણામ, ભલે પધારયા ચતુર સુ-
 ભણુ આજ પાંચ પદારથ પામ્યા અમે ॥ જે હેત કરી પધારા તમે. આ
 જ ઉનમન અમારે કશી ॥ નવ નીચ અષ્ટમાશ્વધ વશી ॥ રાજ બેઠો પદાંગે
 જઈ ॥ કર બેઠી સ્ત્રી ઉભી રહી, માનુંનીએ નરખ્યો ભુપ ॥ રાજખીજ
 રઢીઆણું રૂપ ॥ રાજએ રાણી નરખીયાં; બેહુ જાણનાં હઠડાં હરખીયાં.
 નરપતીએ વાણી આચરી ॥ કેહે અખળા તું કેને વરી ॥ કંથ તાહા-
 રાનું શું છે નામ ॥ માહારી સાથે તાહરે શું છે કામ.

॥ દોહરો ॥ તાહરે હશી સુલોચના આચરી ॥ સાંભળ સાસતર ધિર,
 જે વરૂં તો તુજને વરૂં ॥ નહિતર પાડું શરીર ॥ શિવ પુજન મેંતો કરયું ॥
 અરસ ગોર અપાર ॥ દીન થયા બહુ નરખતાં ॥ તો પામું તુજ ભરથાર
 ॥ રાજ કેહે સુણો સુંદરી. પરનારી પાવક જવાલ ॥ ધરમ નહિ એ આ-
 પણે; મુકે આળપપાળ ॥ ત્યારે નારી વરતું આચરી ॥ એ શું બેલા
 રાએ ॥ ના કેહેશે તો મરથ અમે ॥ તે તમને હત્યાએ ॥ રાય કેહે સુણો
 સુંદરી ॥ અમને બેસે ખોડ ॥ કાલે સવારે પરણશું ॥ આપખે જુગતી
 બેડ ॥ હઠડે ધીરજ રાખતું ॥ જઈ સાંભળાવું તાત ॥ નગર લોક સડિ દેખતાં
 ઝાલું જમણા હાથ, મંડપ રચાવું મોકળો પરણું રૂઠિ પેર ॥ પટરાણી
 કરે પ્રેમથું ॥ રાખું માહરે ઘેર ॥ શામા સતોખિ સુંદરી ॥ સેહેજે પોહોર
 રાએ ॥ એ વાત તો રહિ એટલે, એક બીજું કહિતક થાએ.

॥ ચોપાઇ ॥ તે સમે વળતું શું થાએ, રાજસભામાં બેઠે રાએ ॥ નિશા
 અંધારી દીપક બળે ॥ રાજકુળ છત્રિસે મળે ॥ ચગ રંગ છતરીસે થા-
 એ ॥ મળ્યા બહુ રાણાને રાએ ॥ શોભા તાંહાં તો વાધ વડિ ॥ ચંપક
 બેઠે આસન ચઢિ ॥ નાટક ચેટક રમતજ ઘણી ॥ શોભા શિકહું તેહજ ન-
 જિ ચંપકસેન નામ જે તણું ॥ ફરે છત્ર શીર સોનાતણું ॥ વા

૪૮ ચાતુરી થાયે ॥ મળ્યા બહુ રાણાને રાએ. પોહાર નિશા એમ કર
ગઈ નમર વીસે એક ભુમજ થઈ ॥ ધરા મશ કરતા આવ્યા લોક ॥
શહુકોને મન પ્રગટા શોક ॥ રાએ શભામાં આવી રહા ॥ ડારણ રાજ આ-
ગળ કહા ॥ રાએજ બચવાનો નથીર લાગ ॥ નગર વીશે આવ્યા બે વાધ,
રાજજ સાંભળજે વાત ॥ માણસ તણુની કીધી ઘાત ॥ સુણતા રાએ
થયો અસવાર ॥ ગોડા છે તાંહાં માહા જુગર ॥ નગર થકિ બાહાર નીસ-
ર્યા ॥ ઘેરી વાધ બે આગળ કર્યા ॥ કોલ કરીને વાણી વહે ॥ રાજ આપ
મુખે આવ્યરે ॥

॥ દોહરો ॥ ॥ નગર પડા બજાવીઓ ॥ વરતાવી છે આંણ ॥ જે
ઝાંઝ ન આવે રણ વીખે ॥ તેના લેઉં માણ ॥ જે રહે રાજના દેશમાં ॥
અન રાજનું ખાએ ॥ વેહેલો આવે આ ધડી ॥ રણમાં સાથે જાયે ॥ પાં-
ચ થઈ પચાસનો ॥ પાળો કે અસ્વાર ॥ જે ઝાંઝ ન આવે રણ વીખે ॥
તેહને માફ ડાર ॥ વરધ પરધાન વાણી વહે ॥ રાએ એમ ન બોલો બોલ,
કોઈ એક એવો રહી જશે ॥ ઉતરશે તુજ તોલ ॥ નહી ગુજર પરધા-
નને, નહી બેટા કે પાપ ॥ જે હું કોઈનો પક્ષ કરું ॥ તો બ્રમ હત્યાદીક પાપ ॥

॥ ચોપાઈ ॥ ચંપકસેને કોલજ કર્યા ॥ શીકાર રમવાને સાંચરો.
॥ અનોઅન સેના સાંચરી ॥ ઘેરી વાધ બે આગળ કરી ॥ એમ કરતાં
તે ઝાંઝ મધ રાત ॥ પડી વાધ બે ઝંપાપાત ॥ રાજ મનમાં હરખ્યો બહુ,
ને વજર સાથે હરખ્યા સહુ ॥ રણમાં સભા ક્રીધિ છે રાએ ॥ સહુ
કોને ત્યાં કરડ્યા પસાએ ॥ હું તેને આપું શરપાવ, જેણે વાધ ઉપર ક્રીધા ધા-
વ ॥ રણ મધે સભા ક્રીજાયે ॥ જણ જણનો તશીઓ લીજાયે,

॥ દોહરો ॥ તાહરે નરપતિએ નીરખાણ કરું ॥ જે
આં સરવનાં રૂપ ॥ દરશટે આવી નવ ચત્ર ॥ પુરુષસેન એક ભુપ ॥ રા.
જ કરોધે પુરણ થયો ॥ ને ભમર ચડાયેલું શીશ ॥ જઈ કુંવરને હાથે
હણુ ॥ રવિ ઉગમતે દીશ ॥ હત્યા નવ ગણું બાળની ॥ જે વચન અમારું
જાયે ॥ રાવત સહુ ઝાંખા થયા ॥ જે ક્રીધો મહા અન્યાએ.

॥ ચોપાઈ ॥ ॥ રણી તે સરવે રણમાં રહું ॥ ઉગ્યો સુરજને વાહા-
નું યં ॥ પ્રાતશકાળ થયો જેટલે ॥ પુરુષસેન જાયે તેટલે ॥ રવી ઉ-
ગ્યો ॥ પાધ સમારી બેટા થયો ॥ પરેમદા આવી પાલવ મ-

હયો ॥ રાજને એમ વચનજ કહયા ॥ તમ વિના મેં રહુ નવ જાએ, ધડી એ-
ક વરસની થાએ ॥ તમ દીઠે માહારી ભાગે ભુખ ॥ અણુ દીઠે થાએ મા-
હા દુઃખ ॥ રાએ કેહે ધીરજ રાખોં તમો ॥ વચન અમારું જે પરમું અ-
મો ॥ વચન દેધને રાજજી મયો ॥ પોતાને મંદીર જઈ ઉભો રહો આ-
વતો માતાએ નીરખ્યો તન ॥ ઉલટ થયું માતાનું મન ॥ કોહો કુંવર
કાંહીથી આવિયા ॥ સમાચાર શા શા લાવીયા ॥ કોણે વાઘ હણ્યો કેહી
પર ॥ જે રાજકુંવર પધારા ધેર ॥ જીતી જશ તે કોણે લીધ ॥ ને કેટલા-
કને સરપાવજ દીધ ॥ માં શું કોહો છા વાઘને તમે ॥ વાત કંઈ પીછુ ન-
હી અમો ॥ રતે તે શી થઈ છે વાત ॥ ને કાંહાં મયા છે માહારો તાત.

॥ દોહરો ॥ રાતે વાઘ બે આવિઆ ॥ શહુ સેન આહું તાહાં ॥
નગર પડો વજડાવીયો, તું કેમ ઊભો આહાં ॥ તારે વચન શુણી માતા
તણું ॥ આહ્યો રાજકુંમાર ॥ અસ્વસજીને એકલો ॥ આઁયો નગ-
રથી બહાર ॥ તારે દલ સઘણું પાછું મહું ॥ જરે ઉગ્યો સુર ॥ કુંવર
મળો તે વાટમા ॥ ને રવી ઉમમતે સુર ॥ તારે તાત સમીપે આવીઓ ॥
વગે તે જોતો બહાર કરજોડી નમસ્કાર કરો, જેમ રાજ રીતે ઝવાર ॥
॥ ચોપાઈ ॥ તારે રાયની ભુડી દીઠી દ્રષ્ટ ॥ કુંવર મનમાં પાં-
મો છો ફરટ ॥ કુંવર સહથી જાંખો થયો ॥ ને પાછળ પાછળ જઈને રહો
॥ રાજ આવો રણમાં જઈ, પછે રાજ સભા તે ગેરજ ગઈ ॥ ચંપક બેઠો
આસન ચડી ॥ તેડો કુંવરને મહા કરોલજ કરી નહાતું મોટું નમરનું
સહુ ॥ મલી ખલક જેવાને બહુ ॥ સાચું કેહે કોણે રાખ્યો રાત ॥ કેમ
આઁયોતું વલતી પરલાત ॥ વળતું કુંવરે વચનજ કહ્યું ॥ જેમ લખ્યું હતું
તેમજ થયું ॥ લખ્યા લેખ કોઈના નવ મટે ॥ દો આગના જે મુજને ધટે
॥ શાને પુછો રાખણ હાર ॥ હું અન્યાઈ ઉભો છું બહાર ॥ રાજજી
કહો તે કઈ ॥ દો આગના તે મુસ્તક ધરું ॥ રાજ બોલો ચઢાવી રીસ ॥
જાઓ કુંવરનું ઈંદા શીશ. એની જે કોઈ કરશે વહાર ॥ મારૂં તેને જીવે
હાર ॥ એમ વચન તે મારૂં સત ॥ વારમાં લગાડો એમ કેહે ભુપત ॥ ન-
ગર લોક સહુ મનમાં લહે ॥ પણ કોણ રાજને મોડે કહે ॥ રાવે વાણી
એમ બોલીઓ ॥ હાહાકાર નગરમાં થયો ॥ તે વાત વલતી ગઈ તાંહાં
॥ બેડી રાણી જઈને જહાં ॥ મારા કુંવરને હણે કોણ આજ ॥

॥ તેહના ચક્ષુ બે કાઠું તાજ ॥ જે કોઈ લે કુંવરનું નામ ॥ તેને નીશાએ
 ફેડું કામ ॥ મુખ વીકરાળ ને છુટા કેશ ॥ ભરજેખનમાં બાળે વેશ ॥ રા-
 જી મનમાં આણી ગરવ ॥ શુંડાડી સાહેલી સરવ ॥ લાગી જાગે વાત
 કરતાં વાર ॥ મળી સાહેલી સેને સાત ॥ સહકો ખડક ઉઘાડી કરી ॥
 રાજ સલામાં તે સાંચરિ ॥ જઈ પીતાને કરો પ્રજામ ॥ માથું છુડું
 એક ઈનામ ॥ રાએ કેહે જે માગે છોતમે ॥ આ જમાંથી નહીં આપું
 અમો તાહરા મનની પામ્યો ખંત ॥ આવી છે ઉગારવા પુત્ર

॥ દોહરો ॥ ॥ તારે રાણીએ મન વિમારીઉં ॥ આ જાતનું
 હું જે જાતનું ॥ એ જીવે મરણું લણું ॥ જે જાએ છે પુત્ર રતન ॥ તારે
 કાપે ભરી તે કામની ॥ ધરી રાએ સુરો રોશ ॥ શોક કરી બેઠી સલા ॥
 કોઈમાં દેશે દોશ ॥ તારે રાજ મનમાં જાંખો થયો ॥ તારી કોટે ગદ્દ જો-
 કાએ ॥ હવડે તુજને બેસસે અસ્તરી હત્યા સેહે સાત ॥ બ્રહ્મ હત્યા
 છુગે તણુ ॥ કોઈ એક કાળે પાર ॥ પણ અક્ષી હત્યા જેણે કરી ॥
 તેનો નથી નરકમાં કાર ॥

॥ ચોપાઈ ॥ ॥ ત્યારે વચન સુણી માતાજી તણું ॥ કુંવર મનમાં
 હુંખ પામ્યો વણું ॥ શું તમોને જઈ લાગું પાએ, ફેકટ બોલું કાં અન્ધાએ,
 મારા તાતાનું જે વચન જાએ, તે શે કામે આવે કાએ ॥ જેઉં તે જોવાને
 સરવ ॥ ગંદી દેહનો શો કરવો મરવ ॥ માહારા તાતની તમો ચુકાવશે
 તો જ મંડાકરને કેમ વારશે ॥ એક વચન માટે બહી છલો, પુરણ વચન
 પોતનું પળો ॥ વચને હરીચંદ્ર અનામી ધેર રહો ॥ વચનને લશ્મીક્ષણ
 લંકાપતી થયો ॥ વચને પાંડવ તે વનમાં ગયા ॥ વચને કહિરવના ખેએ
 થયા ॥ બહુ હંકારી અક્ષીમાની જે હોએ ॥ ચીરણજીવી જુગમાં નહિ
 કોએ ॥ જાએ બેસો તમે ફેડી પેર ॥ પ્રછવી માતાને મોકલી ધેર ॥
 કહું તાતને મુઠી માગ ॥ તમો તમારું કરોની કામ ॥

॥ દોહરો ॥ ॥ તારે રાએ મનમાં વીમારીઉં ॥ મોટી હત્યા બા-
 ળ ॥ જેમ કુંવરને હાથે હણું ॥ તેમ આણું મારો કાળ ॥ કોલ પપલે શુત
 ઉભરે ॥ નવ બેસે અક્ષી હત્યાએ ॥ કોહો પ્રધાનને જે પાઠવો ॥ તે-
 ડાવો પંડીત રાએ ॥ પીત શું પરધાન પુછે બેશ ॥ કોહો જીવ સરવના
 ગરે ॥ નવ બેસે કોને દોશ ॥ તારે મિત કરી પંડીત વદે ॥ રાએ સુણ

જેક સુત ॥ જો બોલ તમારે પાળવો ॥ તો વનમાં કહાડો પુત્ર ॥ આમ
કીરં દેશ નવ દીછએ ॥ સુણો રાયલ વાણ ॥ જેવું શાસ્તરમાં થટે ॥
સેવું બોલુ છું આ વાણ ॥

ચોપાઈ ॥ ॥ તારે કરોધ બરી બોલ્યો ચંપકરાએ ॥ કહાડો વન ન
લગાડો વાર. પછી તે પંડીતની ભાગી લુખ; ટાળ્યાં જનમ જનમના દુઃખ.
પછે પુશપે શખં સણુમાર ॥ અંગે બાંધાં ધનુષને બાંણ ॥ માગી
શીખ વસો જેટલે ॥ પરધાન સુત મળો તેટલે ॥ પરમપરે રોઆ બેહુ
જણા ॥ રોઆમાં કાંઈ નવ રહી મણા ॥ જે પુછો પ્રાણણને જોશ ॥ કાહાડો
વનમાં નવ બેસે દોશ ॥ પછે મીત્ર પોતાનો ગઓ છે જાંઠાં ॥ રાજસભા
બેઠી છે તહાં ॥ માન દઈ મહીપતને મળો ॥ એક અરજ મારી સાંભળો ॥

॥ દોહરો ॥ ॥ વલ્લર સુત વાણી વદે ॥ રાએ શુભો એક સુત ॥
એક વચનને કારણે ॥ તમે વનમાં કાહાડો પુત્ર ॥ તમે વચન પોતાનું પા-
ળઉં ॥ ઉ-તમ ક્રીધા ન્યાએ ॥ એક વચન જાએ તમારા પુત્રનું ॥ તે
મોટું એન્યાએ ॥

॥ ચોપાઈ ॥ ॥ સુતને તેડીને પુછીઉં ॥ સાચું કેહે કાલેકેમ થ-
યું. કાંઠાં રહાતા કથી કાજ, સાચું બોલતું તણને લાજ. જે તાહારા મન-
માં હોએ ॥ તે મુજ આમળ લાખી જોએ ॥ ત્યારે સુત કેહે સાંભળો
માહારાજ ॥ વન જતાં હું હરખ્યો આજ ॥ વાહાલી નથી મુંજને મારિ
દેહ ॥ સત કરી રાય માનો તેહ ॥ કાલે એક મુંજને કઉતક થઉં ॥
બીહીક થકી કોઈને નવ કહું ॥ આજ તમે તજો છો કરોધ ॥ તે તમે
સાચું બોલો પ્રતિ બોધ ॥

દોહરો ॥ ॥ નેનકમળ વેહેવારીયો નગરજ તાહારા માંહે ॥ જ-
તરીસ લખણ ગુણ આગળી ॥ તેહને છે કન્યાય ॥ કરમ સંજોગે તે મળી,
રાખ્યો તેણે પાશ ॥ વચન દીધું વરવાતણું ॥ ભાગી તેહની આશ ॥ આ
શ ભાગી જે કરે ॥ કોલી બે કોલી થાય ॥ કુંભાપાકે તે પડે ॥ તેનો નહીં
નરકમાં કાર ॥ ચંપક મનમાં ચેતીયો ॥ રાયે સુણી એ વાત ॥ તતક્ષણ
તેહું મોકલ્યું ॥ શેઠ તેડાવ્યો તરત ॥ રાજ પુછે છે તે વાત ॥ મહાજન આ
વું મલપતું ॥ જહાં બેઠો છે રાય ॥ લુપે માન દીધું ઘણું ॥ આવીને
નમીઆ છે એહ ॥ રાય કહે સુણો શેઠજી ॥ હું મારું છું એક માન ॥ ॥

નેનકમળશાની દીકરી ॥ મને આપો કન્યા દાન ॥ વળતા માહાજન એ-
લીઆ ॥ તમે સાંભળો ભુપાળ ॥ કન્યા કેમ અમા દીછએ ॥ અમ રૂપ
એસે માળ ॥ તમે ખતરી અમે વાણીઆ ॥ તમે રાય અમે રંક ॥ વર
કન્યા પરણેનહીં ॥ કાઢાડે વધશમાં વંશ.

॥ ચોપાઈ ॥ નરપત કેહે નથી માહરો વાંક ॥ તારિ કન્યાએ વા-
ળ્યો આઝ આંક ॥ માહારા કુંવરને તેડી ગઈ ॥ દીધો કેલ અમારી થ-
ઈ ॥ તેને જઈ પુછી નીરધાર ॥ ઘટે તેવો કરવો વીચાર ॥ શેઠ સુંણી આવા
ધર માંહે ॥ પુત્રીને જઈ પુછું તાંહે ॥ સત વચન તમે કોહોલ આજ ॥ તું
કેહે તેવું કરીયે કાજ ॥ પુત્રા કેહે એ વર પરમાણુ ॥ ના કેહો તો હું છાં
હું માણુ ॥ શેઠે વાત વિચારિ મન ॥ આપું એને કન્યાદાન ॥ જો ન આ-
પું તો પુત્રી મરે ॥ વળી રાજ મનમાં વેદેરજ વરે ॥ કોહો તો રાજલ
લીછએ, કન્યા દાન અમે દિલએ.

॥ દોહોરો ॥ માહરિ બેટી લાડકી તાહરો બેટો બાવન વીર ॥
ભુગને બેડું પરણશે ॥ જેમ સાકરને ખોર.

॥ ચોપાઈ ॥ રાજ કેહે માં લગાડો વાર ॥ સાંભગરી કરો તઈયા-
ર ॥ શાને વાત કરો એવડી ॥ જઓ પરણાવિ દો આ વડી ॥ મંદીર
આ એવો વેહેવારીઓ ॥ સમાચાર અસ્તરીને કહો ॥ કુંવરી તો ઇછા
વર વરે ॥ ના કેહે તો એ નિશચ મરે ॥ માઆપે જે વચનજ લહું ॥ તે
કુંવરી આમળ માંડીને કહું ॥

॥ દોહોરો ॥ રાજકુંવર તુજને પરણશે ॥ ને હવે જશે રાન ॥ લ-
ખ્યું હશે તો આવશે ॥ તું મુણજે તાહરે કાન ॥ કરમે માહરે જે લખું ॥
તે થાશે મુજ પરકાર ॥ રૂડો ભુંડા મેં વરો ॥ આ દેકાણે કાલ ॥ તું જણું
પરણું રાયને ॥ બેડી આવિશ પાન ॥ એ વાતનો રહેશે ઓરતો ॥ માટે
સમજી જાને સાંન ॥ કાલે સવારે કાહાડશે ॥ રજળી ભરશે પેટ ॥ માટે
ના કોહો માનુની ॥ પરણે તે શા માઠ ॥ તારે કન્યા માતાને કેહે ॥ કર
બેડીને વાત ॥ તમે એ જવા દો માવડી ॥ ઘેલો થઓ મુજ તાત ॥ તાત
થું બેડા દીન થઈ ॥ કરો ગણેશ આચાર ॥ લગન ચોવડીયું જએ છે ॥
હવે ન લગાડો વાર ॥ આ એવો રાજ પરણવા ॥ વાગ્યાં દોલ નિશાન ॥
પાં બેડાં પદમણી ॥ જણે ઉગ્યો ભાણુ ॥ હાથ મેલાવો હાથ શું ॥

રોપી વરમાળ ॥ મુરતમાં તે ઉઠીઆં ॥ પરણીને તતકાળ ॥ આશરવા
 ॥ હથે ભણે ॥ જે વેદ બોલે છે વાણ ॥ ચરણુજીવી રહેજે બે જાણ, લો.
 કહે પરમાણુ ॥ પરણી ઉઠી પાઠવી ॥ કન્યાને સેં પી વરમાળ, મીંઢળ છેડ
 છુટશે ॥ લખ્યું હશે તે કાળ ॥ શીખ માડી અસી કને ॥ પ્રમદિ રહુ
 રે પલેશ ॥ હકમ આપો હનુરનો ॥ પછી જતાં તુજને મળેશ ॥

ચોપાઇ. પુષ્પસેન પરણી પરવરો. માતાને જઈને ચરણે નમો
 માતાજી અમો વન આવશું, ને લખ્યું હશે ત્યારે આવશું. તમને
 મારા સમ બે દુખજ. ધરો, નયણે આંસુ શાને ભરો. જહાં જઈં ત્યહાં સુ
 ખજ હોય, ને મુજને ગાંજ નવ શકે કોય; પરસન થઈને શીખજ દો, પરણી
 અમારો લાખેણો લો. ચાલ કહેતાં જીવજ જાય, શું કરીયે જે કોપો રોય
 જીવી જીવ જોડુ જે ધરતણું, લાજ વધે મથ તરહીતણું. મ ત કહે સુત વે
 હેલારે આવજો, એક પદમણી પરણી લાવજો, તમો પરણી ઘેર વેહેલા આવજો
 દોહરો.

શીશ વચન ચડાવીયું, તાંહાથી ચાલ્યો રાય, પણ
 સામો જઈ ઉમો રહો, જહાં છે રાજ સભાય, શીશ નામું જઈ રાયને.
 સરવેને કરો જુહાર, રાજ બેઠો જહાં જઈ, ચરણે નમો કુમર. ત
 રે રાજ મુખથી બોલીઓ, જે તું સુત મહારો હોય; વનમાં જજે
 એકલા, સાથે નવ લેશો કોય. તારે હું ને અશ્વ હમાયરો, નવ કર
 કોની આશ, અવરની સાથે સંચર, તો શુકરિત માહારું જાએ, રોવક
 સાથે સંચરું, તો શું છે એનું કામ, વન જઈ છું એકલો; સુત તા
 હારો જાણ, એમ કહી પાછો વગો, નહી મનમાં ઉચાટ આવતા પ
 રધાન નરખીઓ, થાઓ મન ગેંગાટ, પરધાન સુત પાછો વગો. હહ
 હુ ફાટી જાએ. સાથે આવું કેમ કરી, જે મુને વારી રાખીયો રાય;
 પછે શીખ માગવા અસી કને, નીરપણ કર અપાર, નારી તુજ શું
 નેહણ, કહાં વચન બે ચાર, જીવશું તો આવશું, નહીતર નરવર
 કોટ જુહાર.

ચોપાઇ. અસી કહે અશ્વથી હેડા ઉતરો, ભોજન માહારે
 હાથે કરો. મુજને સથે તેડો આજ, તો સફળ થાય અમાર કાજ.
 પ્રેમ પીતથી બીડી કરું, માહારે હાથે મુખમાં ધરું. દોહરો.
 ભોજનનું તું શું કહે, હું નહી પીઉં નીર; વચન ઉચાણુ તાતનુ તો, પીઉં

ધીક મુજ શરીર. જે અશ્વથી હેઠો ઉતરે, તો લાજે જનની આજ; હલ
હલ કરી શીખ દો, જે કરીએ રૂઠાં કાજ.

ચોપાઈ, માયા મમતાને તજે, એક મને હરિને ભજે. બુધ સાગર
છે મારો મિત્ર, તે ધણો છે પુન્ય પવિત્ર. રહેશે ધણુ તમારિ પાસ, એથી
કંઈ નવ થાએ વિનાશ, ને સુખ દુખની તમો કરજો વાત;

દોહરો. રાજને નારી કહે, જે કોલ અમારો એહ; ખાર વરસે
આવો નહિ, તોતો પાડુ મારો દેહ. ખાર વરસ ઉપર જે તુજને એકજ દીન
વહી જાય. જન ધરૂં જે દેહેમાં, તો ઇશ્વરની મુજને આણું; કંથ પાપે જે
કામની, ભાવે નહી ભોજન; પણ એટલુ તમ વિના તજી, સરવ કહુ સંજોગ.

શમશા. આડ કડકે નર નિપજે, તેમાં બે અસ્ત્રી નર ચાર; નયુશ-
કમાં બે એ છે, મેં તે તજ્યો છે રાય. ભોગી પુરૂષને મન ભાવતો, રામા
સાથે રંગ; રાજ કહે મેં પારખ્યો, પ્રેમદા તેતો પલંગ. મુખનું માડન સર-
વતું, તેથી વાધે કામ. તે તજી મેં આજથી, જેનું નીરમળ નામ. ફૂલેલ છે
છે તે દેવને, મહીપતી આગળ માન; કામાતુર થઈ રહે દેહમાં, પરેમદા તે
તો પાન. સુંદર સરોવર જળે ભરૂં, જેમાં નવ બુડે કાય; તેને પી કોઈ નવ
શકે, તે તજી મેં રાય તેજ વધે તે દેખતાં, કામની વધે કામ; ભોગીને મન
ભાવતું દરપણુ તેહેનું નામ. સોળ સાહેલી સુ રંગે રમે, બોલા બે કુમાર. તે
તજી મેં આજથી, જે વહાલા અપરંપાર. રાજ લોકને રીઝવે, દેખીતા
જડ દેહ; હાર જીતની હોડ કરે, શામા સોગટા તેહ. શતર બાંધા શામટા,
નાર કહે વાણી જેહ; તુજ સરખાને કારણે, મેં હાથે ગ્રસ તેહ. ખરે મને તેને
ભજે, તો ઇશ્વર આવે આપ; માનુની તે માળા કહિ, જેથી છુટે એ પાપ.
ચતુર નર ચિતે ધરે, દુર મેલાવો હોય; વિભોગના સંજોગીયો, અમ પાડવજો
તેહ. ઉજલ ધરતી શામ વરણુ, જળ શું રાખે વેર; કામની એ તો કાગળ
કહો, પ્રીછે તારી પેર. એક નારીએ નારી ગળી, જેને શોભે રૂઠો રાય, એ
અસ્ત્રી આપી પરવરો, મહિપત મેલાવો થાય. કાયા કનક સરીખડી, લખુ
રૂપ તે નામ; વિનતા તેં તેવિ કહિ; કરવા દરશન કામ. જેહને પાપે વિખ
ચડે, તેનો શતર જે થાય; તેના પર વાહન કરે, તે કરજો તુજ રક્ષાય. વેહેરી
કહાવે વિપતનો, તેને નામે નામ; તેનો સુખ તમો કહો, કરશન કીરપાળ
નિરખમ. યંચામરૂત આવહ થકી, તેનો જે કુમાર; તે ઉપર વાહન કરે, તે

જો તુજ રક્ષાય. માથ માસે મહાલે ઘણું, લવથનમ કહેવાય, તેનિ તનયા
 ॥ પત્ની, શાભા તે શીવરાય. કુમારિને કર ગ્રહી, જનમ સકળ જે થાય;
 તોત રક્ષા તેહનો, રાયે તમારી કાય. જળ વેહે નથી ઉપનો, જાણે સવળો મ-
 રમ, શારદા તનયા તેહની ભામની તેતો ભરમ.

દોહરો. દેવ સકળ શુભ જોગણી, સકલા સીધ કહેવાયે, તુજને
 તે રક્ષા કરે, રાણી કેહે શુભ રાયે. ચારે ચઉટ આવડી મરદાનને મશાણ.
 તુજ નક્ષા કરે માવડી, સકળ હજે કલાય. વનવાડી તે રાવ રખી, નહી પ-
 રવતને પહાડ. હું આરાધું ઇશવરી, જોવું તાહારાં લાડ, પસુ પંખીને માન-
 વી; નરનારીને રાયે, એ વરા થાજે તાહરે. તુજને તરૂં અંબામાયે, પર-
 મુક્તક પરદેશડે, પરધરતી પરદેશ જહાં દેખે મુજ જેવડી. તાંહાં તું ચીત
 ધરેશ, અમે આત કહોતાં ચમકશું. પુંડ દીઠે જીવ જાયે, નહીણાં પડે નીસ-
 રી કાલજ કટકા થાય, હીમ પડે ધરતી ખડગડે એવું માઈં દુખ; જરે તુજ-
 ને દેખશું તાહરે થાશે સુખ, નર વના નારી એકલી. તેહને પગલે પગલે
 વાંક, દીશે દીન બીહાંમણી કામની શીર કલંક. વહેલા વળજે વાહાલમા.
 કરજો રૂં કામ, એક અગ્ની પરણી લાવજો. દેજો મુજ ઇનામ; રાણી રાજ-
 ને કેહે અંબાવો તોખાર, શુકન જીએ પરધાન શુત. તેજ મળી તે ઠાર; વી-
 પ્ર વદન શુકલ ભરો. ધનેશ વણી ગાયે, શુવન સીકળ ભરો. તે નરખી
 હરખ્યા રાયે, માલજી પુરુષ શું પરહરી. ચારે પુત્ર એક નાર, કન્યા પરણી
 પ્રેમશું આવે રાજકુમાર, એક ગુણક ગુણની આગતી. મુંદર કરતી ગા-
 અન, એ પસાણે સંચરો. બહુ બુધે હરખ્યા બાળ, મદે જરતો ગજ નર-
 ખીઓ. મધ પીતો મછરાલ શુભ શુકન તે વાટમાં, તે દેખી રીજ્યા રાય,
 બીજ શુકન તોરણ વીએ તોરણ બાંધાં માથ, રાજ જમણે ઉતરો. પુરે મ-
 નની આશ, પરણાંમ કરો પ્રધાનને. વલો હવે તમો વીર; જીવ આપણે એક
 છે. દેખો દોએ શરીર,

થાપાઈ. પરધાન શુત તે પાછો પડો, પોતે રાજ પંથે પડો, પા-
 હી પંથ વેગે પડાએ મનમાં બીહીક ન આંણે રાયે. અનેક દીવસ એમ
 રણમાં થયા, ભમતા ભમતા વનમાં ગયા, રાજ ચાલો વનમાં વળી, મા-
 હા વનમાં એક જક્ષણી મળી. મોહોટા હાથને ભુંડા વાલ, આવીને બીહી-
 વડાવો બાળ. કોણ છે કેમ આવો અહીં, મુજ આગળથી બદશ કઈ

ઘોડા સાથે તુજને ગળું, ઘણે દહાડે મુજને ભક્ષજ મળું. તારે પ્રીત વન તે બાળ ભણે, હું શરણે આવો તુજ કને. તમો કોહો તે કામજ કરે દો આગના તે મુસ્તક ધરે તાહારે તે જક્ષણીને મન આરી દયા, પ્રીત વચન રાખને કહાં.

દોહરો. તારે વલતી જક્ષણી વદે, તું સાંભળ રાજકુમાર. ભીડ પડે સંભારજે, હું આવીશ તેણે ઠાર. શીઘ્ર વચન શીશ ધરે, વેગે ખેડે વાહાધ. ઘણે દીવસે જઈ નીસરો, જાંઠાં કુંતીભોજનું રાજ, તે નગર સમીપે જઈ રહો, ત્યાં મળ્યો વિપ્ર એક. તેને પુછ્યું પરમશું, આ કોણ મુલક કોણ રાય; વિપ્રજ વાણી બોલીયો, તું શે ન જાણે મન; આ ધારાનગર રળીયામળું, એનો કુંતીભોજ રાજન. વદન નમાવું વિપ્રને, શન શન ખેડો શાન; નગર અનોપમ નિરખીયું, જાણે ઉગ્યો ભાણ. ઘડ મંદીર અતી રળીયામળું દેખી રીઝો રાય; નારી નગરની જળે ભરી, તે શું વરણ કુંલે જાય. ભુક્તિ દીઠી વાડીતણી, પુષ્પ જડ વિવેક; નગરનું વરણન શું કરે, જેને જેતાં ન આવે છેક. રાજ સભામાં સંચરો, જાણે ઉગ્યો ભાણ, નટ કરવાને રંગનો, તે દેખી રિઝયો રાય, પંડીત બેઠા પાંચસે રાજકુળ છત્રીસ; જેથી ભુગતે ઓચરે, જેમાં ભક્ષણ છે બત્રીશ. કળાવંત કળા કરે, ગુણ અવગુણ બે ગાય; ચમ્મર દળે ચોપાસથી, બેઠો કનક સિંહાસન રાય. જમણી પાસ ભુગતથી પ્રધાન જે ધનરાજ; ડાબી પાસે બેઠો, કામ કુંવર મહારાજ; રાજસભા તેને મન વશી, હમડે હરખ્યો રાય. કહાં જઈ એ તણ, જેહની રૂડી છે સભાય; રાજ સભામાં જઈ રહો સઉના હરખીયાં મન; માન દેષ બોલાવીયા, દેખી ભુગતે જન. પંડીત સરવેને પ્રણામીયો, અવરને કરો ભુહાર; મહીપતિ આનંદ પામીયો, જે દીઠો રાજકુમાર. કહો કોણતણા તમો બેટડા, કોણ તમારો દેશ; ક્યાંથી આયા ને ક્યાં જશો, ક્યાં કરવા પરવેશ, પૃથિવ દેશ હમાયશ, તાત તે સરજનહાર; ઉમેદવાર ઓલંગતણો, એમ લખું ફિરતાર. રાજસભા રીઝી સહુ, બંધાવો તોખાર; ખાઓ પીઓ દીન રંગ રમો, ને ખેલો રાજકુમાર. અલખેલો આગળ કરો, ને સાત ટકા લે રોક; રાજકુંવર શું નીત્યે રમો, નહી મન હરખને શોક. વાડી સરોવર સંચરો, ચારે ચઉંટે જાઓ, જણીતા થાઓ નગરમાં, કોઈ આયો અમુલખ રાય. વાત તો અઘણી વિસ્તરી, જ્યહાં બેઠી અતુરસુખણ; જહાં બેઠી પદમાવતી, ત્યાં દાસી

૧ખાણુ. કુંવરી કુંતિભોજનિ, જેનું પદમાવતી છે નામ; શશિ વદની
 યતોચની; હિરા દંત રસનાં ગુણધામ. ગાન પ્રમાણે પેટ છે, અધર બણે
 વાલ, પોપટ વરણી નારીકા. સરખિ ચાલ, ફેણ અંબોરડો. બ્રગુટિ ધનુસ
 તાકાર. પાયે ધરે પદમ સરખડો. એવિ સોળ કળા વરસ બાર,
 ચઉદ વિધા ચોસટ કળા, ચોરાશિ આસન સો દાશિશું રંગે રમે,
 ક્રિડા કરે અનુદિન. સાહેલિ વરસ સોળનિ, શુભેખા તેનું નામ.
 જાંઠાં બેઠાં પદમાવતિ, તાંઠાં દાશિ કરે વખોણુ.

ચોપાધ. વાત સુણો બાઈ અમતણિ, અમને આપો વધા-
 મણિ. તમ સરખો મેં દીઠો ભુપ, તમથિ અદકું છે તેનું રૂપ. કોઠક ન-
 ગતલો છે રાજ્યો, માહા સંકટથિ અહિ આવિયો. હેત કરી રાખો
 તે રાયે, તેહેનિ શોભા કહી નવ જાયે. અશ્વ અનોપમ ઉપર ચડો,
 તે કાલે અમારે નજરે પડો. ચીતરામણ શરીખી હુંતો થઈ, મુઘ
 બુધ માહારી ભુલી ગઈ. વરસ સોળ બાઈ મુજને થયાં; એવા
 પુરુશનાં રૂપ મેં કાંઈ નવ લહાં. સહી માનજે માહાઈ કહું; રૂપ અલોકિક
 મેં તે લહયું,

દોહરો. પદમાવતિ કહે પ્રીતશું, સાંભળ સહિઅર એહ. પ-
 ણુ વખાંણુ કરો છો જોહનાં, મુજને દેખાડો તેહ. બાઈ બેસો આવો
 માળીએ, પરખાડો એની ચાલ. અશનાંન કરવા સરોવર વીશે, જ-
 શે પ્રાતુશકાળ. તારે હેત વણાં હધડા વિખે, જોખનમાં ભરપુર. પણ
 રેંણી વાતે વહિ ગઈ, રવિ ઉમમીએ સુર. નારી બેઠી નીરખવા,
 ચોપાશે જુએ વાટ. ચાર ધડીમાં આવીએ, ભાગો બે ઉચાટ. દુર
 થકી દીઠો આવતો, ભાગી મનની ભરાંત. ધશવર કરી પરડીએ, તે નર
 નરખો એકાંત.

ચોપાધ. તારે પદમાવતી બહુ દુઃખજ ધરે; મનડામાં વિચા-
 રજ કરે. તાંઠાં રાખને ભાગી વાર; તાંઠાં નારીએ નવ છોડો કાર. નર
 વતીએ નાહી વસ પેહેરીયાં; દંડવરત સુરજને કર્યા સવાગજ શીર
 ઉપર કેશ, છુટા મુકીઆ બાલે વેશ. થોડા ઉપર થયો અસ્વાર, છુટી ચાલે
 રાજકુમાર. વાંકા મેહેલ્યાં છોગાં બહુ, તે દેખીને હરખે સહુ.

દોહરો. ચાલે આગળ મલપતો, નીકલીયો મેહેરાણુ. તતક્ષ-

જી નીરખ્યો નારીએ, તેને વાગ્યું મોહતું બાણ તેજ પુરૂશ નીરજ
જળે, કુંડળ ઝળકે કાન. કામની કામ સરીખડો, શોભે તેરે સઠ
એ વડે તો એને વડે, નહીંતર બેસે પાપ અવર પુરૂશ પ્રથવી વિશે, બા
બાઈને બાપ.

ચોપાઇ. રાજતે રાજસભામાં ગયો; નારીને મન શોકજ થ
ઓ. સાહેલીને સાચું કહું, રાય વિના મે નવ જાએ રહું. આયું તુજને
સોજો શણગાર, વળી આયું એક મોતીનો હાર. ઉપાએ કરો તમે રૂ-
ડી પેર, જેમ તેમ તેડી લાવો ઘેર. રૂપ રંગ એતું નીરખીએ, નાત જાત
એની પુછીએ. જોઈએ ચતુરાઈ જોઈએ રંગ, પછી પરણવાનો કરીએ સંગ.

દોહરો. બીડું ઝડપ્યું તે દાસીએ, ઉઘટ અંગ ન માએ જો
નવ લાવું રાયને, તો નવ આવુ મેહેલજ માંહે. કળા માહરી જે કરે, સમ-
જવી લાવું ઘેર. કરે બેહુને એકઠાં હું તે રૂડી પેર

ચોપાઇ. પ્રીત થકી મેમદા પરવરી, રાજ સભામાં તે સંચ-
રી, બેઠા કુંવર સમારે પાન, દાસીને તાંહાં દીધાં માન, ભલે પધાર્યા
નગર મોઝાર, પ્રીતે અમને કરો પસાએ,

દોહરો. રાજ રીશે બોલીઓ, કેમ આવી તું હાંચ, કોણે તે
હું મોકલું, શું છે માહાર કામ, તારે રામા બોલી રીજશું, કુંતી બોજ
જે રાત્ર, પદમણી પદમાવતી, બેટી તેની થાય, તમને દીડા વાટમાં, માતું
તેનું મન, રાય તમારે કારણે, તણ બેઠો જળને અંન, તમ
દીઠે બોજન કરે, નહીંતર છાંડે ગ્રાણ, પણ ચતુર હોએ તો ચે-
તજો, નહીંતો હેતની થાશે હાણ, વીંછી કેરી વેદના, જેને વીતી
હોય, તે જણે દુખમા, અવર ન જણે કોય, સાંભળતાં વોસ્મે થયો,
તે મનમાં પરગટા તાપ, એકે કહાડા વન વીખે, બીજું વળગયું પાપ,
નારી અમો નહીં આવીએ, એ નારી કેરે દીશ, પણ તાત જણે એ
હોતો, તો છેદે બેહુના શીશ, પરનારી કેરો નેહડો, કરે એ સરવ ફોક
પણ સુખે કાએ બેશે નહીં, કણું લાગે ખોડ. વેહેરી હોએતે
સરવે લોક, કઈયા કઈચક શત રોળા રાવણ રાત્ર, કઉરવકુ
ળ નીકંદન થયું તે કામની કેરે પસાએ, પંડ વાદાલો શું કરો રાયજ.
મરણ એકજ વાર, તે સામે હેતજ નહીં કરો, બેસે શીર ઉપર બાર.

તમે નહીં માનો માહાર કહ્યું, હયા બેસે ચાર. સમ ખાધા છે સામ-
ટા, તમે માનો રાજ કુમાર, તારે ગુણ બેઠને સીલ્યો, સુધી વિ-
નતાનિ વાત. રાજ મનમાં ચેતીયો, પછે હરી કરેને થાય. રાવત
મનમાં હશે, લખું હોયે તે થાય. પણ ચતુરાઈ બેઠે એકની, જે પદમા-
વતી કેહવાયે.

ચોપાઈ. તારે દીધાં વચન વીનતાને હાથ, જે રાતે આવીશ તુજ
સાથ. જે કામ હોયે તે કેહેજે તમે, તે સરવે કજલ કરીશું અમે. હરખે
દાશી આવી તાંહાં, રાજકુંવરી બેઠી છે બાંહાં રાણી જે બોલું પાળીયે,
વધાંમણી મુજને આપીયે. સાંજે તેડીને આવશું, રાજકુંવરને અહિયાં
લાવશું. દુખે પાવે દીન નીરગમે, પછે સુરજતે અસ્તમાનજ થયો. સખી-
ઓ સાથે રંગ રમે, થયો રાજ કાળનો સમે,

દોહરો વળતી દાસીને કહે, જે નહીં લગાડીશ વાર. પસંદ
કરું હું તુજને પરેમ શું, લાવો રાજકુમાર. તારે દાશી આવી વેમ શું,
આવી છે જ્યાં રાય. પણ શમશામાં સમજાવીયો. આલ્યો ચતુરમુખજી,
તારે આગળ દાશી સંચેરી, પાછળ આલ્યો રાય, ચડો માલીએ મલપતો,
થઈ રંગની રેલ, તારે પરમે ઉડાં પદમની, દીધાં રાએને માન. સફળ
જનમ તે માહરો, જે તમે દીધું જીવતદાન. આશા પહેતી અમતણી, જે
અમ ઘેર આવીયા ધશ, રાએ પધારો હેન શું શફળ થયો આ દીશ. આવો
બેસો બાજેઠે ચડી, લોચો સોપારી પાન. આજ અમારા હઠડા વીખે,
તમે દીધું જીવતદાન. આશા પહેતી અમતણી, સફળ થયો જનમ આ
દીશ. તારે રીજે રાજ અતી થયું, સનમુખ ઉભી નાર. કોણ નગર તમે
કાંહાં વશે, મહીપતી તું અવીધાર. કોણ તણા તમે બેટડા, કેમ આવા
પરદેશ, કોણ રાએની બેટી વરા વરા, કોહોજી હજી છે બાબે વેશ.

ચોપાઈ. તાહરે શે કામે પુછો છો ગાંમ, શે કામે પુછો છો નામ.
જે કરે વીગ્રહની વાત, તે પુછે પીતાની જાત બાંહાં વસીયે તાંહાં અમાર
ગામ, રાજ તણ આવો છઉં આ ગામ તાહારા તાતની એલગ કરું, મરમ-
આ રમવા સાથે કરું. લખયા પ્રમાણે રહેશું અમે, તે સત કરી નારી
માંનજે તમે,

શમશા તારે નારી પુછે નેહશું, સાંભળ રાજકુમાર. પાંચ મણ

વાહાલા પુરૂષને, તે ઉતર મુજને દો આજ. પાંન પાવને પદમની,
પરેમલ ને પોશાક. પણ કાંપ એક પુછે ઉતર નવો, તો તેહેનો કહું વીચાર.
તારે ધન ધન નારી તારી બુધને, ધનતું રાજકુંભાર. કકા પાંચ વાહાલા
કામની, રાજએ કહો વીચાર. અધીપતિ તું અવીધાર, કંકુ કાળજને
કંચુકી. કસુબો ને વળી કંથ, એ પાંચે વાહાલા પદમણી, પ્રીત થકી
પુછંત, તારે જુગતીએ બોલા રાજવી લાગી રીઝને રાડ, તુજમાં ડાહ્યપણ
છે ઘણુ. પણ તુજમાં પાંચજ ખોડ, તે કકા કહી દેખાડ. તારે કુડ કપટ કુ
લક્ષણી, કુડથી બોલે નાર. એ પાંચે નથી મુજ કને, તમે સાંભળો રાજકું-
ભાર. તમે કહો છો હું એકલો. પણ સાથે સંગથી જણ સાથ, પ્રગટ દેખાડુ
પારખું, સાંભળો રાજકુંભાર. તીર તીરકસ તરવારડી, કર ભાગો તોખાર,
ખંડુક દુજે આખઠા. સાથી સંગાથી સાત.

શમશા જે મધે ગગા વશે, જટા ખીરાજે શીશ, નેત્ર ત્રણ તે
કહે મુને, નહી ઉમાપતી ધંશ. વિશ્વામીત્ર તે સરસ્ટી સુભે, કરે રૂડાં
તે કામ, શામા તેં શમશા કહિ, શરીરજ તેહેતું નામ. એક નરે નારને
મળો, સરવને સોભાવંત, એ અધિપતી સોશ અંગે અડી, કહો ચીત
વીચારી કંથ, તે શીતળ દૂરથને સારથી, નરસું નરને નેહ, એક
પંખી ઊડે જીવ. વીના, તે બેસે જેને ઠાર. તે મરતુક પામે દેખતાં, તે
કહો મુજને ભુપાલ, તે સમે સુરો મળે, જેણે ધારણધીર. પ્રમદા તે
પંશી નહીં, તોલ કરો તેને તીર. તાહારે ઊતમ કુળથી ઉપનો,
તેના તાતનો જે તાત, વીહીવાહ કીધો હેતશું, કહો તે અમને વાત.
તે ભગવાનના ઘરમાં વશે, ભાવે બોજન પાસ. તાપ હરે સરવ લો-
કનો, નારી તેતો છાશ. રદીયાલો રૂપે આગલો, સરવે સાદે જેહ પણ
કામ હીને કામની થકી, અમ આગળ કહો તેહ. મહાદેવ મુસ્તક
ધરે, વેણી નાચી તે ચાર. ગીરી શીખર વાસો વશે, માનુની તેતો
ભાર. તારે શીર ઉપર ગંગા વશે, કોટે રૂડની માલ, વરસ ભવા હન
કોણ કરે, શીવ વીના કોણ ભુપાલ, તારે એક ભરે એક ઠાલવે,
નીતનીત નીરશું નેહ. દીન દીન ફરતું દાખડું, શમા કહે સુણ રાએ,
એક નર ક્ષર ત્રણનો, અણીયાલું અતી રૂપ. પણ દુશમન જેથી
માંજીએ, ભામની કહે સુણ ભુપ તે કાચેર નર શું રોકશે, સુરા

નો આધાર, પણ રહીયાલો રીજે ધણું, કામની તેતો કટાર, અણી-
આલી અતી વાંકડી, ભમરાલી ભરપુર, નારી વના નર અણીએ,
નરનું નારી રૂપ તેતો માડન પુરૂશને, અધીજ રહે છે ઉંચ. માન
વધારણુ મરદનું, માનુંની તેતો મુંછ તારે કાણુ રૂઠો કોડાંમણો, તેજ
મે નર કોએ, તે તાલેવંત પાસે વસે. તેના ધરમાં હોએ, તે વણુ ખે-
તીએ નીપજે. નહી પાન નહી રૂળ પણ મીન મરોવર માનની, તે
મોતી મોઢે મુલ. નામ એક પણ નર બહુ જણ, કામનિ એક મે કંથા પણ
અયુશ ખેડિતુ શરીચડું, તે અતુર વીચાડું અંત, તાહારે ઇંદ્ર વાહનથી
ઉપજે, નારી દશને વીશ. પણ એકર ચુડો કામની, જે પરમેશવર પુજીશ.
નર ઉપર બે નર ચડા, તે ઉપર એક નાર. પણ તે ઉપર એક નર વસે; તે
ઉપર ઉડો સાર. નાહાના વચેમાં શે ભતો, બાધારે તન સાથ, કામની કંઠે
શે ભતો, હોં નીલો તે હાર.

ચાપાઈ એવાં વચન તે નારને કહાં લક્ષણવંતે સરવે સહાં. પ્રતિ
જિત્તર તેતો આપીએ, રાણીજીને સ્નેહ વાપીએ.

દોહરો રાણીને રાજ કહે, સાંભળ અતુરશુંજણ, હમને ઉતર આ-
પીએ, પુછું તે પરમાણુ.

શમશા નર બેગલા નારીએ, જગત જીવડા મન જેહ. તે નારી
વાહાલી નરને અમ આગળ કહેા તેહ, ગઉર પરણે શાંમ મુખ અમી ઝરતાં
નામ, સ્વા ॥ તમે શમશા કહી. ને કંચુકા કેરે કામ, એક નારી ઉપર નર
ચડો, તે હેડળ બે નાર. તે પુગળો પદમાવતી, પુછે અ રાજ માર. જેનું
બાંધું જગ રહે, જળ નિપજ જેહ નારી મથે ખેરડું, પ્રીતે પુછે તેહ. સાત
બંધે બાંધિયા, નારીને વાહાલો જેહ. રાજ પુછે હેતશું, અમ આગળ કહેા
તેહ. શોભા કહે વીનતાનની, સાંમજ વરણે માર વેચુ મુંથાવે વીનતા.
સાંભળ રાજકુંમાર તારે માએ જે રો, તે થારી મારે કંથ. સામા કહે સન
મુખ થઈ, જે પ્રેમ થકી પુછતાં વાહન સુરનાં એકતણું, તેથી ઉતપત
નામ અતુરા તેતો ચુડલો, કામનિ કેરે કામ નર એક રૂપ રહલો, વરતુલને
આકાર. અસ્ત્રી કપેલે જઈ રહે, પરેમદા પ્રીત અપાર. નેત્ર નીહાલે સર-
વનાં, તે સામુ નવ જેએ, તે મધે તે નર ગાસે, આવલ આંદલા હોય. સત
નર બાધા સાંમદા, બાંધીયો બંધજ એકતે નર તાહારી પાસે, વાહાલો તુજ

વીશેક. ઉતપત અરણ્યવ માંહેથી શાંતી જેમે સાર. મનુનીને કંઠ વસે. હોંશીલો તે હાર, નરને નર વીટી વલો. તે ઉપર એક નાર, તેનો સોભે સુંદરી. જેને શીર ભરથાર, પ લોક હિતે પુરશે. હોંશ ધરીને હેડ, કંકણ પાસે કંકણી, કરમવંતીનો કોડ.

ચોપાઘ એવા ગજ બોલો વસ્તા, તે અઘ્નીએ દાખવી આસત. એક એકથી અદકી ચતુરી, બાંધી નવ શકે કોએ આકરી બેહુત તં વચન મનમાં લહાં. વાએક બોલવાને તતપર થયાં, તમો બેનુ છો ચતુરમુંજણ. તમ આગળ માહારી મત અજણ જે રાણી મન માને તાહેરં. તો રાજ સાથે વાતજ કરું, રાણી કહે તું બોલે સત માહારા બુંજણી જે રાજે પત મોહોટા હરખ હધડે આંણીએ. બોલીએ જે બલી બાંણીએ.

દોહરો પ્રાકરમપર ચાતુરી, પર લખમી પર નાર. વાદ નકી જે તેહેનો, તુ સાંમળ રાજકુમાર.

ચોપાઘ વેહેગતવાંણી ઓચરી હેને રાજ મનમાં ધરી તન મુખે કેહેતાં લાજીએ પણ માહારા અરથનો બેદ ભજીએ.

શમશા મારે શાલ પણ હંસજ નહી નહી સમલો વાંતર ઉંચી શક પણ ઉંટ નહી ચતુર વિચારો ચંત વાહન શુકરા ચારજનું હર નીશે રેહે જળ માંહે જીલવના બેલે ઘણું મેટક નેનું નામ પીળે. પગ પે.પટ નહી કાળો પણ નહી કાગ પાંખ પણ પંખી નહી ડશે પણ નહી નાગ ખટ ચરણ છે તેહની પ્રીમ મોગી લેએ ભમરો નેનો ભામની જીવંતિ તેતું જેએ નારી પણ નીરખળ નહી કાળી પણ નહી કોએલ દરમાં રેહે પણ નહી નાગણી બુધ વીચારી બોલ કાએર કર શોભે નહી હુરાને મન સાર આરોગ દેહ રક્ષણી તારણી ને તરવાર પહડે પણ પડીત નહી બાંધો પણ નહી ચાર ચતુર હોએ તા ચેતજે મધુરો પણ નહી મોર પંચીત્ર પંખીની જતમાં વાચા બોલે વાર વનવાશી વન નિપજે કામની તેતો ક્રીર શીર મોટું પણ ભમરો નહી જાજુ રેહે જળ માંહે પુછ મોટું છે તેહેનું પણ વાંતર નહી કેહેવાએ નાહાવણ સમીપે નરખીએ તોત્ર નહી માંહે તરત ઓળખવું સું એહમાં કોશ વીખ્યાણે વરત ચાલે પણ ચરણ નહી ઉડે પણ નહી પાંખ સહુ મળી સહવાએ નહી સહુકો દેખે આંખ આકાશે તે ઉતપતે ઘેર ઘેર રેહ ઘેવાટ ધુઆડો ત થારાએ ચાલે બસમી વાટ

આંચ પણ ચકવી નહી મજરી મુખ શામ જીમ એ પણ નહી નામણી
નરપત કોહા તે નામ ડાહ્યાને દીક્ષમાં વશે પંડીતને વાહાલી પુર લક્ષણ
એતાં લખવી નાણાવટીનું નુર.

ચોપાઈ રાજ રીઝે બોલે વાણ સાંભળ ચતુરા ચતુરશું જાણ
દીશોછો દાશીની જાત બોલો છો બલેરી ભાત દાશી છું પણ રાણી
પાસે વસું એ વાતનું તમને કારણ કશું તવ રાણી કહે તમે ઉઠે
રાએ ભોજનની વેળા વહી જાએ તતખર થઈ હેઠા ઉતરો ભોજન
તમે મન ભાવતાં કરો આપુ પાન અમારે હાથ રહેં છી રમે અમારી
સાથ તવ રાજ બોલ્યો રીસજ કરિ અરે અખળા એ તું શું ઓચરી
પર નારીનો પાલવ જેહ બેસે દોશ જાહાલતાં તેહ પરનારી તે પરતક્ષ
છરી સંગે કા નવ રહે કરી ઇજત આખર તરતજ જાએ ખઈ રોગ
પરનારી કેહે તાએ તાહારે શાર કોઈ સ્વામી હશે પતીવ્રતા ધરમ
તાહારે જશે વીનતા એ મુંડીને વાત કોહા પરણાવે તમ તાત તા-
તને ઘેર આના લેવા સાંચરો શા માટે વણ ખુટે મરો રૂપ તણે
છાંચટે બેસશે પાન તજ પરથવી પેસશે ચતુરાઈ નહી ચઉટે વેચા-
એ આલે જીવ તમારો જાએ વાહાલી નથી મુજને માહારી કાએ
મુજને તાહારી ચંતા થાએ કુળવંતી કુળ મુખી જેહ તે પર પુરશનો
ન કરે નેહ

દોહરો અમે પરણાં છીએ પેટમાં જે દીન છી રાત અવર પુરખ
પરથવા બીખે માહારે જ્ઞાને તાત સંક્ષેપે તુજને કહું જે છો ચતુરશું જાણ
ના કહીને તમે જશે તો તતક્ષણ તજનું માણ.

ચોપાઈ રાજ કહે જે જણશે તુજ તાત તો આપણ બેઉની કરશે
વાત હડકાઉં પાપ નવ છાંનું રહે વાઉં વાતતો સઘળે કેહે માહારી સાથે જે
કરશે સનેહ તો બાળપણમાં ખેશે દેહ.

દોહરો ક્ષત્રી ન હોએ કાએર ગોઠું ન હોએ વચન રીએ ભવીશ ચુકે
નહી જે માંખે લખ્યું હોએ મરણ ઉચાટ આજમુને નહિ નરધનને નહ
સુખ નપુસકને મુર નહી સંતોષીને નહી રૂઝ.

ચોપાઈ હરિમાં તો રાજ હરયા વીનતાના બોલ તે મનમાં વ
શા એ નારીની જે ભાણુ આશ નો જઈ પડાએ જમ કીકરતી પા

આશા ભામી એને નવ વર મહા પાપતવ મુસ્તક ધર નારી એવે
વાનજે ચીતમાં ધરે તે વીમ્ર તેડાવીને મુજને વરે પુરે સાખ જે
વીમ્ર આપ તે તે વાને નવ બેસે પાપ તે ઇશ્વર આપણી વરે અડે
શાચાનો બંલી આવી અડે વણ વરણે નવ પાલવ મહું સાચી વાત તે
સંક્ષેપે કહું.

દોહરા ગોર પોતાના ધરતણે તેડી કીધાં મહુ માન મુજને પ-
રણાવી તમે પરવરે લો મન ગમતા દામ તારે વીમ્ર પડયો વિચા-
રમાં આ વળગ્યું મુજને પાપ વીપત પડી બે પેરની એમ વિચ
પંડીત રાએ મેં કીધો જ્ઞાનો સંગ એનો તાત જાણે તતક્ષણ હેણે
વળી કુંવરી કેમ દુભાએ વીપત પડી બેઉ પેરની એમ વિચાર પંડીત
રાય હું વળગાડું લાકડે માંકડું ને દક્ષણા લેઉ હાથ વળતી તે અગીઆના
ગણું એમ વિચાર્યું વીમ્રજ રાએ.

ચોપાઈ વીનતાએ વચન કહયાં વીવેક વાડ વનટળે કરમની રે
પદણાવો મુજને માળીએ તાહારા દુઃખ દાળીદ્ર ટાળીએ ઇશ્વર આંખુજે
ચીતમાં ધરું તારું નામ પ્રકાશ નહીં કરે.

દોહરા માંહેર કીધું મલપતુ ચારી મંગળ ચાર મંગળ ફેરા
ડેરબ્યા આરાગ્યો કંશાર પ્રીતે પરણી ઉડીઆં પોહોતી મનની આ-
શનરનારી આનદ થયાં કેહે કવી સામળદાસ જાણા જોશી તેડા-
વીઆ પંડીત પુરાણી કહોએ અગમની ગમ સરવે કહે પણ સ્ત્રી ચરીત્ર
નવલહે કોય.

ચોપાઈ વીમે કુંવરીને કહયું શીખદો નલ જાએ રહું તુને અમે
રહું કાઠાવીએ હવે ભણાવવા અમે ન આવીએ સાચું માનજે રહી પેર
હવે ન અવુ તુજ ધેર.

દોહરા બત્રીશ લક્ષણી બેલીઆં સુણો વેદ ભણતા વાર
લાજ હદારિ તમ કને મેં શોધ્યું તજ શરીર એક ત્રાત જેણે જણો
બીજે તાત કીરનાર ત્રીજે તાત તે ગોર છે ચોથો અનદાતાર બસા-
મણુ બોળે ભાખીઉં વશ થાશે સહુ લોક આશરવાદ હમીરડો શી-
મા છોડે શોક.

જાપાઠ નગ્નારી નમી લાગ્યાં પાએ, શીખ મગીને થયા વિદાયે; શોંધ્યું ધન ધરણી વાશીએ, પછી વાડવ આલ્યો કાશીએ. રાણી રાએશાં આનંદ કરે, હાડે હેંશ અદકેરી ધરે; ખાએ પીએને દીન નીરમમે, કરે જન જેમ મનમાંગમે. પ્રાતુશકલ સમે પરવરે, રાજ સભા ભણી સાંચરે; કુંતી ભોજને હરખ ન માએ, રખે રાએ નગરથી જા-એ. એમ કરતા ગયા બહુ દીન, રાજનું માંન્યું બહુ મન; પ્રતીહાર નામે એક પંથીઓ, ચતુર પણ મનમાં ચેતીઓ. તેણે તો માંડી પડ-પુછ, તેને મનછે અદકી શુધ; રાત દિવસ હલકારા કરે, સવળી વાત તો મનમાં ધરે, આખે કાણાને વામખો, ભુડાવાળને લખમણા; હડી હથોને ટુંકેશોએ, કડિતક દશ લખણો શોએ. રાણી મોહોલ તણો પ્રતીહાર. રાત દિવસ નવ છાંડે ધર; ગયા આવવાની સુધજલે, ખબર જઈ રાજને કેહે. એમ કરતાં ગયા બહુ દીન, ચેત્યો પોળીઓ તે મન મોટી વાત મનમાં તે લહિ કે આમળ તેણે નવ કહી વરશ અઠી તો વહીને ગયાં થઈ ચાર ગરમાં રહ્યાં તે દાહાડે એક કડિતક થઈ સેહેજ વાતમાં લક્ષણજ લહુ એક સમે બેઠા રાજન ગોર પધારયા તેને દીન મહીપતીએ દીધું બહુ માંન આપ્યાં બહુ આભુશણ દાન પુછે ધરમ ધોરીધર ધણી કોહો કુંવરી કેટલી એક ભણી શા મરંથ શીખી ગનાન કવિત ભાષાને સંગીત તાન કાણાદ કોકને નહી શદ નામ કોહો વાત જેથી સુખ થાએ.

દોહરો ભરામણ વાંછી બોલીયો સાંભળ રાજ કરણ તાહારી કુંવરીને મંદીર ગયાં મને વરશ થયાંછે ત્રણ બત્રીશ લક્ષણ બેટડી ને બાળા બુધ અપાર શીખી બાધા સરવને ને મેં એ છો । ધાર ભરાંમણ ભોળે ભાંખીઈ બોલી ન સકે બોલ સવળાનું અવળુ કરે શાંછી શાંછી થઈ સાક્ષાત એમ કરતાં માનો નહી તો તેડાવો પ્રતીહાર શી-ખી બાધા સરવને મેં છો થો તે ધાર પછે પરદેશડે હું ગયો નેએ કર્યું મેં રૂઢુ કામ કાશી વીસ્વેસ્વર હું ગયો જેનું નીરમખ નામ

જાપાઠ એહવું કહીને ભરાંમણ જામે પરધાનને તેડાવ્યો રાએ પરધાન આવ્યો તેણે દીશ આવી રાયને નામ્યું શીશ જાએ તમે

બેટીની પાસ જઈ કહ્યો અમારી આશ ચંતા મનની તજજે તમે વર રૂંડો ખોળું છું અમે શીખામણ દઈને આવજે પ્ર- પરતી ઉત્તર તેહનો લાવજે પ્રધાન પધારયા રૂંડી પેર આવ્યા કુંવરી કેરે ઘેર મેહેતાજ મેહેડી ઉપર ચડ્યા કુંવરી કેરે દ્રષ્ટ પડ્યા ઉભી થઈછે માની લાજ ભલે પધારયા રાવતરાજ ક્રીઆ દેશના વાવાઈયા રાજ પરધાન મોહોલે આવીઆ વાત જાણું છું સરવે અમે ખખર જોવા મોકલીઆ તમે અલખ જે કરજી આપ તે રાએ પરધાન કેરે પરતાપ.

દોહરો પરધાને જોઈ પદમણી મનમાં થયો અચેત નવ પલવ થઈને રહી જાણે વરખા રૂંડનું ખેત શોભે સરોવર જળભરું અતિ કમળ ઝળકે જેમ કોડે તે ઉપર ભમરો ભમે જીવંતી દીકા જોડ નેત્ર દીકાં ચપળશું ગલથલ અતી અનુપ નઉતમ ઉતમ નર તાં વીશમે પામ્યો ભુપ ક્ષણે જેમ વનવીખે જેમ સાગરની લેહર ડાલી પુલી વનસ્પતી તેન કામની દિડી કેર છે પરશેવ કો પુરૂષનો વગ્ધ પામી એ જાત જે ખોદશે તે પડશે માહારે શાની વાત એકતો બેટી રાયની બીજી જાતે નાર જે કરશે તે ભોગવશે માહારે આ વેહેવાર છાનું રાખ્યું નવ લહયું રાએની ચલાવું બુધ લાકડે માંકડું વળગાડીએ જેમ રેહે દોણીમાં દુધ.

ચોપાઈ વજર વળતો બોલે વાંણ સાંભળ ચતુરાં ચતુર શું જાણ રાજને સાંભરીયાં આજ ખખર જોવાને મોકલયા કાજ કહું છે માનની ચંતા તજજે તમે વર રૂંડો ખોળું છું અમા દેશ વીદશે લખાવીશું ખાઓ પીઓ દીન નીરગમે.

દોહરો કુંવરી બોલી રીશશું સાંભળ ડાહ્યા શેઠ વાત કરો વ- રવાતણી તો પાળી માઈ પેટ નર નથી માહારે જોઈતો નથી પર- છાનાં કોડ વરત કુંઆરે ઓચરું વરતમાં બેશે ખોડ જઈ તોતને સંભળાવજે જેમ ચડે નહી રીસ મેહેતા તાતનું માહેર તારારે બોળે શીશ રાજમાં તો સાંન નહી સગળું મુણે કાન રાજ બુધ પરધાનને માટે માગુ માન વણીક સમે તો કોઈ નહી વણીક સમે નહી રંક વજર ઘેર નહી વાણીઓ રાવણે ખોઈ લંક.

ચોપાઇ કેહે પરધાન સાંભળે મતી એમાં કોનું ડાપણુ નથી જે જ્યુ હોએ કરમજ માંહે કોટી ઉપાએ ખેટું નવ થાએ આગના આપુ તો સાંચર કામ રાજ દરબારનું કરું શીખ માગીને શેકજ ગયા રાજ સભામાં આત્રી રહ્યા રાજએ દીઠો પરધાન વણું બાલાવી દી-ધાં માન બેટી લાડકવાઈ જેહ શું બોલી મુખમાંથી તેહ ત્યારે વજર મન વિચાર કરે સાચું બોલે અરથ નહી સરે વણીક જાત તો ડાહી હોએ તેને કળી નવ શકે કોએ પરધાન વિચારી બોલે પેર તમોને મળવા તેડયા ઘેર કહયું તાત મળવા આવજો આલુપણ રૂંડાં લાવજો બીબીનું કહું કરજોડ પરણાનો નહી મારે કોડ.

દોહોરો કુંતીબોજ મન કળ કળયો શું બોલી એ બોલ હું મોહોલે જઈ કુંવરી તણે એમ ઉડ્યો તે તતકાળ રાએ, પધારયા માળીએ સનમુખ આંગ્યો ત્યાં પ્રતીહાર નરપતને અરણે નમયો જુ-ગને કરયો જુહાર. મોહોલે બેઠીતી માનની વેગે કીધું વાણ કુંવરી જી તમો સાંભળો આંહી આવેછે રાજન સણગાર સરવે તતક્ષણ ત-જ્યા તજાં મુખ તંબોળ પણ કેમ કરી જોખન તજુ. થઈ રહ્યો રંગ માં રોળ મુખ તજ્યું જાએ નહી તજી ન જાએ જાત તજી ન સકું ચા-તુરી જેમ બીબાંની ભાત રાએ પધારયા રીઝમાં કુંવરી ઘેર લઈ જાએ લાડ કુંવરી લાડકી વાહાલી મુજ રીશેક છત્રપતી વર જોઈશું દુઃખમાં ધરશે લેશ બેટી બોલી બાપશું શાંને બોળો ગામ વરત કુંઆરાં ઓચરું પરણાનું શું કામ પરણામાં કાંઈ મુખ નથી નહી કરું એ કામ માળા કરમાં રાખશું જપશું હરીનું નામ.

ચોપાઇ વાત કરતાં દીહું મુખ રાજ મનમાં ગમયો દુઃખ માંનું ની બાળનું નહી એ મુખ પરવેશ થયોછે કોઈ એક પુરૂષ કોઈ નર સાથે નારી એહ એ વાતમાં નહી સદેહ જેમ જોહો તેમ ઉભો થયો વણુ શીખે તે મહિપતી ગયો ઉદ્દનિ કુંવરીને શું કરું મોહોટી વાત હઈડ કેમ ધરું એકાંતે જઈ આસન કર્યુ પરધાનને તેડું મોકલયું રાજમાં લક્ષણ છે બત્રીસ જેને ઘેર તરણી છે વીસ કામ શસ્ત્ર જે લાવે બણે અક્ષી ચરીત્ર ગણીતમાં ગણે માહકોટાટીક વીકરાળ થયો કા-માતુર શરીરો કાળ એકાંતે જઈ આસન કરઈ પરધાનને તેડું મોકલયું

વજીર માહારા સાંભળ વાત આજ મેં દીઠો ઉતપાત તન્યાનું મેં નરખુડું તત્ત ધીરજ નથી રેહેતું માહાર મન પુરૂષ પરવેશ જાંજીરું થરો નર કોઈ એક માળીઆમાં ગયો.

દોહરો વજીર સુત વાંછી વટે ં ઘેલું બોલો ભુપ વરસ થયા વરધ પામીએ એક જોખનને બીજી રૂપ રતે વનસ્પતિ વધે નરનારી ને નેક એમ કરતાં માનો નહીં તો તેડાવું પ્રતીહાર તેને પુછો પ્રીતશું શાયું કેહેશે તેહ.

ચોપાઈ પતીહારને તેડું મોકલયું તતક્ષણ આવ્યો તે એકલો શાયી પુછુ છાની વાત જીડું બોલીશ તો જોઈશ પ્રાણ સાચી વાત ઇશ્વરને ગમે સાચી સીધી શોકજ સમે કુંવરી મોહાલે અવે છે જેહ સાચું બોલી બતાવો તેહ.

દોહરો પ્રતીહાર બોલે પ્રેમશું સાંભળ રાજ વાંછુ પણ સત વચન કેશું અમો તો થાશે મોહોટી હાણુ વેર વડાશું નવ કીજીએ વડી નવ કીજે વાત વડા તણી વડવાડમાં રંક માણુની ઘાત રાજ કેહે પ્રતીહાર સુષો સાચી વાત બતાવ જે હોએ તે બક્ષીશ તુને તું પાર હમારો કોલ.

ચોપાઈ વરધ પ્રતીહાર વળતું બોલીઆ મન તણે પડદો બોલીયો એક રાજકુંવર ઉતમ આવિયો તે ભુપતી તાહારે મન ભાવિ યો મહિપતિએ રાખ્યો મંદીરમાંહે તે રંગ મોહેલમાં નીસ્યે જાએ કુડ કપટ ભાવે નવ ભાળીએ જતાં આવતાં તે નાહાલીએ નાએ અન્યાએ નવ જાણું અમો વિચાર કરિને સમજે તમો તે તણી વીમાશન હોએ અવર બીજું નવ જાણે કોએ સચી વાત તે મેં કહી તુને બીજે હોએ તો મારો મુને એમ કહીને ચોળીઓ જાએ નરપતીને મન ચંતા થાએ.

દોહરો પેર જે પ્રતીહારે કહી જોખનવંતીએ સઘળી લહી જઈ કહું તે માળીએ જમ ચેતાએ તેમ ચેત વેળા વંઠી આપણી ઉતારો આપતું હેત જઈ ચેતાએ રાયને ઉગારો એનો પ્રાણ મુજ માટે એને મારશે થાશે મોહોટી હાણુ જઈ રાંણિએ કાહારીઉં કરી રાયને જાણુ વેગે સુત ત્યાંહાં આવીયો પુરૂષ પક અતુરશું જાણુ રાએ જીવો

તો રાણી થણી નરપતને શું નુંન પધારો પરદેશડે જો પ્રગટ હોએ
 પુંન તાન કેદ તે હું. સુગ્રીવ સવળુ ધરશું શી ન તમે જાઓ ઉગારો
 પુરપતી જાઓ તમે આ દીરા મહીપતી કેહે સુણ માનુંની હું નવ
 છાંડુ આ દોર લાજ જેહને મહેરી જે નામ ધરા એવું ચાર નાદશું
 નહી હું હાંવડી જેમ કરમ કરે તેમ હોય એક વાર મરણું સહી ચાલ
 દુવી નહી કાએ.

ચોપાઇ તું ખરો ક્ષારી કેરો તંન માનુંની કેહે માનું મુજ મન
 મુજ માટે તમને દણે હત્યા દોશ મનમાં નવ ગણે એને મન પુરીનું
 જેર રાએ અંતશ કરણનો ખાર તારે હાખે દેઉ વચન તાહારી સાથે
 પાડુ તન શાગવન કરું સરવ દેખતાં વચન વીવેક કામનીએ કહયાં
 મારું ચલશે તો સુકારીશું નહી તો તુજ સાથે આવશું સામા હમને
 શીખજો દો છેલો જુદાર અમારો લા રાંમા કેહે સાંભળરે રાએ ચતુર
 મનમાં નવ ક્ષારો અંતાએ પરખશવર જે પરમન હશે તો કુશળ
 કલ્યાણ આપણું ધશે માગી શીખને મહીપતી ગયો રાજ રાજ સ-
 ભામાં ગયો બેહો સનમુખ ભુપતજ ભણી ન આઝી બીડીક મનમાં
 કેમ તણી.

દોહરો રાજ કેહે વજરને શો કરવો ઉપાય વાત બાહ્ય નવ
 નીકળે મમ આપણું થાય ધન રાજ વજર વાએક વદો વાણી તું
 માહારી સુગ્ર નમને ગમશે તે ખરું કેહે ૧૨ છે કોણ મહીપતીએ મન
 વિચારીઉ નેડયા એવા અંડાળ રાત સમે લઇ નીસરો આંખો એ
 હેનો કળ લાવો નીશાંની બે નેત્રની જેમ અગન દાડે હોલાએ જન
 કોપ રણે સુણતું એનીપેરે બોલ્યો રાય.

ચોપાઇ એવી કીધી છાંની વાત અરણ્ય યગો પડી છે રાત રાજ
 ચે તેડ્યો રાજકુમાર પાસે પતીત ઉમાએ ચાર એની સાથે સાંચરો
 આયુધ સરવે હેડંધરો પાળા યધ જાઓ એનીમાથ ફરી ન પુછશો
 બીજ વાત જાઓ રાખી પેતાનો ભાર રાજ બોલ્યો એણીવાર કુંવર
 મનમાં સમજ્યો સહુ ખેદ પામ્યો તે મનમાં પ્રહુ.

દોહરો રાજકુંવર વળતું વદે હું ગાંજ્યો કેમ જાઉં જે કોહો તે
 કાજર કરું જે લુણ તમારે ખાઉં લુણ હરામી જે કરે કરે જે વીસ-

વાસ વાત ચીત્રશું કપટ મરે દારી તેની માએ પાપ તો પૃથ્વીમાં છે
ધણું લક્ષ લક્ષાથી કોડ ગુરૂ લોપીક વીદ્યાતણો લુણ હરામીની જોડ
તે માટે હું સમરૂ જાણીશમાં અજણ જે કોહો તે હાજર કરે મારે
હાથે પરાણ

ચોપાઈ જાએ તમે ચારેની સાથ જાણ શાને કરો છો વાત છો-
ડી મુક્યાં છે હથીગાર રણમાં ચાલે રાજકુમાર પાંચજણ મારગમાં પળા
વજર વાટમાં જઈ તેહને માળા.

દોહરો પરધાન કેહે પ્રતીહારને સુણો માહારી વાત કુંવરી
રાખને કેહે તે તમે સુણજે કાન કામ હમારૂ હધ્યાં નથી મામ તમારૂ
થાએ શામા કેહે તે સાંભળો ઉગારો એ રાય.

ચોપાઈ એવું કહીને પાછો ફરે જ્યાંહાં ચતુરાં ખેડી ચીંતા કરે
એટલે ત્યાંહાં આવ્યો પ્રધાન માનુંનીએ દીવાં બહુ ખાન જોળ ઉપર
મુકયું શીશ ઉગારો હમે આણે દીશ તાત તમોને ખાતજ તમે તમ
ચક્રી ઉમરીએ આજ.

દોહરો કેહે પરધાન સુણ પદમાવતી વેગે વાર ન લગાડ શી-
ખામણ દઈ મોકલો કોઈ એક તેડવા જાએ પશાએ કરો પતીતને ને
ભાવટ તેહની જાએ હું મંદીર જઈ માહરે તારે ગરજ પડે તો જગ
કાહાડી મેહલ તારા કંથને કહીએ ન આવીશ હાંએ જો જાએ એને
જીવતો ને! તમને મારે કાર.

ચોપાઈ એમ કહી ગયા ધનરાજ કામ સરયું કુંવરી કેહે આજ
એકતે દારી તેડીયાં ગુણકાલણી પંથે ખેડીયાં તે ચતુર ગુણકા ચં-
દરાવળી શીશ તેડે છે પદમાવતી અરજ કરવાનું કામજ નથી દડબડ
શું ગુણકા દડબડી પદમાવતીના મોહાલે તે ઘડી શા કામે મુને તે
ડયાં અજસુજ સરયું કાંઈ દીસે કાજ પદમાવતી લાગી છે પાએ
હોલવ આજ અમારી આગ આજ મંકટ મારે અતીચણું તેણે કામ
પડયું તમતણું એક રાજકુંવર મેં છાની વરથો તાત ભુપતી બહુ
કરોને ભાર તે તણું છેદાવે શીશ પતીત પાઠવીયા આણે દીશ વાર
નથી લાગી કાંઈ એવડી હમારૂં લઈ ગયા આ ઘડી છાના ગયા ન જ
એ કેએ પ્રધાનને પ્રીછવીયા શાએ તેને જઈ ઉમારો તમે અંતઃશ

પ્રથમી કહુ છું અમો રખેરાએ નગરથી જાયે તેડી લાવજે તમારા
મોહાલખમાંડે.

દોહોરો વળતી ચંદ્રાવળી વડે તું છાંટે સામા શોક ઉગાડું નહી
એહને નો મુજ મુકરીત થાજે ફોક તેડી લાવું તાહારા કંથને લાવું
રૂડી પેર અખર જોવા તું મોકલે હવડે માહારે ધેર જે ન લાવું રાચન
સાંભળ તરૂણી તું પતીત હણે જે કંથને તો તું હણુંજે મુજ કાએ મન
માં દુઃખ રખે ધરો છાંડા મન ઉચાટ જણુજે મહીપતી મોહોલખમાં મનમાં
કરો ધેવાટ.

ચોપાઇ એવું કહીને ગુણકા જાએ રામા જઈ પોતી રણુમાંડે
પતીત ઉભા છે રણમાં ચાર પાસે રૂડો રાજકુંભાર એટલે ગુણકા ઉ-
ભી રહી ચંડાળેની ચરચા જોઈ રાતસમે શા કામે આવીયા લાજે-
ણા નર કોણ લાવીયા રાજ કુંવરીને ચડી છે રીસ તમે ચારનાં છેદ
શીશ રાજ બીજ કેમ મારો જાય જેની તારૂણી કુંવરી થાયે શત સમે
મુકીદો કામ હોએ તે મુજને કોહો વળતા બોલ્યા તે ચંડાળ અમ
રીર આવડી શાંની આળ કુંતીભોજે જે કોલજ કહ્યા તે અમથકી
કેમ થાએ પરો લાગ્યું પાપ અમોને જે પેર ચેતાએવા પરધાને ધેર
જે કોહો તે અમો કીજાએ મુક કહેતો મુકી દીજાએ ગુણવંતો ફરી આવે
ગામ તો હુ લઉં તમારૂ નામ તારે ગુણકા તેતો હળી એ વાત તો
મારા મનમાં વશી કુંવર દેશ વીદેશે જશે મહી પતી મારો જણુશે એ
વાતની શી ચીંતાએ જેમ તેમ કામ તમારૂ થાયે સોનાની મોહર શેચાર
વેહેંચી આપી તેણે ઠાગ પતીતો હઠડામાં હરખીયા જરે હેંમ ટકા હીજ
નરખીયા રાજની તોફાધી રક્ષા મરગ મારીને કાહાડી ચક્ષ

દોહરો હોમ ઉમારે સરવને જે કોપ્યો હોય દૈવ હું બલીહારી
જઉ દમડા તણુણે જેણે ઉગારો જીવ વેરી આવી સેવા કરે પરતારી
વશે થાયે જેહને દમડે ગાંઠ છે તેને શી ચંતાએ ચતુરાઈને અપલાઈ
ડાહાપણુ બુધને શુધ કામણુમા વણુ વશ રણુ જેને દમડો હોયે હાથ દમડો
વાહલો દેવને દુરલભમાંનો તેહ જે દેખી મુનીવર ચગે તરૂણી પસારે હાથ
અવર વશીકરણુ શું કરે વડું વશી કરણુ મરથ અથવા મોહોટો અધી
તપી જે ખણે સરવ કોયે.

ગાપાઈ પતીત શીખ માગી સંચરયા નગર લાણી તે પરવરિ જ.
 ગયેને કહયાં વચેન જુદાર કરી બોલા તે દીન રાજ આગળ જઈ
 જોડી રાથ મરગતણી દખાડી આંખ ન કરશે કોઈ આગળ વાત
 કરશે તો તમને દરિયું વાત એ વાત એટલેથી રહી રાજકુંવરની
 શીગત થઈ હવે રણનાં ઊભાં રાજકુમાર તેણે ગુણકાને કહયો જુદાર
 હમો જશું દેશ વાદેશ નારી તમો કરો પુરમાં પરવેશ ગરણાંમ કરીને
 કેહેજો જઈ લખયું હતું તે વાતજ થઈ.

દોહોયે ત્યારે અંદરાવળી વળતી વડે રાએ તું શોક મનનો ટગો
 મુંજ ઘેર આવો મહિપતી તું વાચા હમારી પાળ ઉનો વા વાશે નહીં
 કોઈ ન લે તમારૂં નામ પ્રીતધરીને રાયજી પધારો અમારે કામ તમે
 પરદેશી પંખીયા વળી કામળ તમારાં હાડ આવો પધારો ઘેર માહે રે હું
 માનું તમારો પાડ.

ગાપાઈ મેં પદમાવતી શું પરદી છે હોડ લાલું ઘેર પોહોચાડું
 કોડ તે મારે માહરો કોલજ જયે ખીલીક તજી ઘેર આવો રાયે હવે
 હરી કરે તે થાયે આ શમે ઉગનાંદો રાયે સમજે મનમાં ચતુર શું જણુ
 આ મેમદાએ ઉગારો પ્રાણ અણીયે ઉગાયો મારો જીવ ના કહું તો
 કાપે દધવ.

દોહોરો તારે હોનાર પદારથ જે હશે થાશે તે પરકશવચનના
 લોપુ નારનું મનમાં કરા વિચાર મનમાં રીઝી એ ચાલીઆં આંખ્યાં
 તે નમની માહે ઝંજલત જળકિ રહયું ગુણકા કેરૂં દ્વાર દાશી દાસ
 તેને ઘણાં નેમાં ખાશી દાશી સાઠ સુંદર આસન બેસવા કનક હાંડિ
 જા ખટ એ ઉપમા કવિ શી વડે દીશે લીના વીનાશ ખાઓ પીયો
 દીન નીરગમો શુભે રહો મુજપાસ શોક પાકને ધી ઘણાં લવંજ સો-
 પારી પાન પક્ષંજ તળાઈ ઓશીગાં મંગતણી ત્યાં રેલ પદમાવતી
 એ પાડવી દાશી જોવા એક રાયે આંખ્યા કે આવશે જુઓ કરી
 વીલેક દાશી આવી એકજ ત્યાં જ્યાં ગુણકાનો વાસ રાજ દીઠો
 રીઝમાં પોતી મનની આશ અંદરાવળી વળતી વડે રાદ જીવંતી તું
 જ મહીપત આંખ્યા મોહોતમાં જાતું વધામણીખા દાશી ધણ
 ત્યાં મઈ બધી સાંમળી કહું વાત રાજ આંખ્યા મોહોતમાં મેં દીઠો

કર શાક્ષાત, ત્યારે મુખતા હાર હીરે જાયો; જળહળ તેજ અમાર. આખો
મેંક થકી કાઢીને, નાહાલ હરી ને નાગ; ભાવટ ભાગી દાસીની. બહુ
પેરે દીધાં માન. માઝ ઓછવ કીધો મેહોત્રમાં, જયકને દીધાં દાન;
સભગાર સર્વે મોકલા, અંદનારળને ઘેર. બાધ તુજ પન્તાપે આવીયો,
તું રખે રૂંદી પેર; ચરઆં ચોળી શોભીતાં, નારિ કુંજરનાં ચીર. અદકું
તુજથી કંઈ નથી; તુ લાવિ નણી વીર.

ચોપાઈ એમ કરતાં વીત્યા બહુ દીન, માન્યું રાજકુંવરનું મન:
અંદનારળીના મંદીર મહે, સમા ઇંદ્રના સરખી થાયે. પદમાવતીને
જ્યાંહાં છે માએ, જઈ રાજએ સોંપી વાન; શીખામણ કુંવરીને દો, સ
મજાવિને પાસે લો. આજ સુગ્રી મેં વીખી વાન, સાચી માની મેં
સાક્ષાત; ગોરે મંદીર તણુએ તણું, બીજું જે પરવાને કહયું. તીજું જે
કહું પ્રતીકા, તે માહારા મનમાં નીરવે લહું; ચોથીવાર મેં બેયું
દ્રષ્ટ, માંતું નરખી પચ્યો કષ્ટ. પાંચમું પન્થાનું કારણ નહી, તેજે
મુખે મુજને ચીંતા યઈ; મેં એક કીધો મોટો ઉત્પાત, કીર્તી રાજકુંવરની
ઘાત. અની. અરે કીક એનું રૂપ, એ માટે મેં મારયો છુપ:
સુરજ કાંત સાંભળીને રહી, રાએ. બોલવા તતપર થઈ, મારી
બેઠી એવે નવ દોએ, શા અવગુણ બોલો છો માહે; નથી મુજ બે-
ટીનો વાંક, શા માટે મારયો એ રાંક. શરણ આવો હું તો રાજકું-
માર, નરખી રાજ થયો નીરાશ; કોઈક નાગરનો આવ્યો ઘેર, હવે
મોટાનું થારો વેર. કુંવરી મોહોલે જાએ આજ, દો શીખામણ તારે
લાજ; એહેવું કહીને ગયો રાએ, પુત્રીની પાસે ગઈ મએ. બેઠી
ચતુરા ચતુરથું જણ. કોટ ઉપર ધરયો છે હાર; મળાં માત હેતે કી-
કરી, અધિક હેત ઓછગે ધરિ. શા છે સમાચાર તુજતણા, મને સાંભળવા
મનોરથ વણા.

દોહરો પદમાવતી ગજગજ, આંખે આંસુધાર; બાંધી શાને કાજે
સરજામાં. ધીક ધીક મુજ અવતાર. મારો રાજ મહીપતી, બેઠું પુરણ
પાપ; મુજ માટે હત્યા કરી, એવો ચુરખ બાપ. તારે માતા બોલી
રીઝમાં, શીખખ ભરે છે તુજ; પણ જેવા માટે આવીયાં, તે તમે કો
દો મુજ. વળતું બેલાં માવડી, તું છે ચતુરથું જણ; રોશ તને સમ

માહરા, જે સરખું તે પરમાણુ. ખાઓપીથો દિન નિરમ્મો, રમે
સખીયોની સાથ; શીખામણુ દધને વળાં, પછે આવાં મંદીર માત.

ચોપાઇ શીખામણુ દધને જનુંની જાએ, સનમુખ રહીને પુછે
રાએ; રાણી બેઠને પુછે નામ, કાહો પુત્રાનું નરખ્યું ૩૫. હશી ના-
રશુ બોલ્યા ભુપ, રાણી કહે રાજા સુણા; ભુડા વાત મુખ શાને
ભણા, જેવી તવી પણ બેટી થાયે. રૂટે કામ પરણાવો રાએ. રાએ
મચ્છા સાંભળીને વાત; તેડા એવા રવત સેહેસાત. કુંવરી કેરે મો-
હોણે સંચરે, રાત દિવસ ત્યાં ચોકી કરો. પુરશ નામે કોઇ ન સાંચરે;
એવા બોલ સાંભળીને ગયાં, કુંવરી મોહોલ જઇ ડિલા રહ્યા રાજા
જે તેડાંચે પ્રતિહાર, હવે ચુકીશ તો ખાઇશ માર; એક ગુનો તો
ખક્ષીશીશ તુને, હવે ચુકીશ તો જાણીશ મુને. કપટ હોયે તો કરજે
જાણુ, નહી ના વણ ખુટે ખોઇશ નાણુ; હવે સંકટે સખી બાળ, માથે
જેમ બેસ નહી ગાળ. એમ કરતાં જાન જાળ ગયા, માસ આઠ ગુણકા
ઘેર રહ્યા; હાશ વીનોદ મનથી કરે, રાનન રાણી સાંભરે. રાણીને નવ
ભવે આનં, જે બાધુ મોહાશું મન;

દોહોરો તારે પુછી પેર ગુણકાલે, ગામ કામ શુભ નામ; રાત
દિવસ મુખ ભોગવે, મન વાંછીત કરે કામ. બોલે મન આનંદશું, કર
નવસ રંગ; પણ હાશ વીનોદ કરે વણું, ને કરે ગુણકાનો સંગ. સભા
ભરીને રાયજી, કુંતી બેજજે રાએ; પાંચસેહે પંડીત મળા, બેશી
બેશ પુછાએ. કોણ દેશ કન્યા દીજીએ, બુચે પ્રશન વિચાર; લેહે-
ણું હોએ જે રાએજી, તાંહાં પરણાવું કુમાર. તારે પડીત વાણી
એચરા, એક કરોનિ કામ; પણ મેળાપ આવે તે કરો, લો વક કન્યા
નું નામ. વાત ગેટા હેવી કરે, હાશ વીનોદક થાએ; પછે પરદેશથી
તે સમે, આવી એક ગુણકાએ. શુભ જોખન વરશ સોળમાં, ગુણકા
જાતે શુખાશ; શત ગંધપ સાથે કરે, શાહેલીસે સાત. ૩૫ શરૂપે આ-
ગલી, સંગીત શાસ્ત્રજી જાણુ; પણ કોક શાસ્ત્રની આતુરી, તેમાં તે
પરમાણુ. મેહ હિપબયો માનુંની, કામ શરૂપી નામ; રાજ સંભારી
ઝીંદિ, આવિ તેને કામ. પરમામ કાષો રાચેને, વિખને નામું શીશ;
અવીમળ રાજ તાહાર જીવ જો કરેડ ખતીસ. તારે મહીપત ચીએ

નનવીએ, ચીતર લેખ સહુ થાયે; નારી નહીણે નીરખતાં, તે નરખી
 નહી જાયે, અન ઉદકલો પાન ફળ, મન ગમતાં બોજનના નાચ કરે
 પછે નરથકી, રીઝી કેહે રાજન. પરધાન આદે પંડીન સહ, રાણીન
 વળી રાયે; નાનું મોટું નગરનું, સહુકો જોવા જાયે. શોભા જોવા
 રીઝમાં, શારંગીનો અવાજ; તાત કરીને તાંબુરો, જંત આદે પખાજ
 રંભાની શોભા વણી, મોટો ગુણુકાયે નાચ; વસ પહેરાં ચક્રમાંહે
 જઈ, તે સુકડ કરે તારા. અગ કીધો કેશરી, પીમલ પુરુષ અ-
 પાર; ભમે ભમરો બહુ ભાતનો, ધરતી નવ ધરે ભાર. લીલાં પીવાં
 કારમાં, કીધા અતી ઉપાયે; પુંદડી પ્રતી નીમળી, શોભે તેની પ-
 ભાઓ. સરવ જણ વીશમે યજ્ઞ. જાણી વસ વીવેક; સકળ સભા
 નરખે સહુ, પણ કોઈયે ન પામ્યો રીક, વગન જપ્તી નરત કરે, સહુ
 ચુકા જન; સવા પોહાર કરે પુંદડી, પણ કોઈ ન જણે મરન. શુધ
 બુધ ભુલ્યા સરવકો, જોઈ રંભાના રગ; વસ ઉતારાં ચક્રમાં જઈ,
 રમત કીધી ત્યાં ભંગ. રાજ મન રીઝો વણું, આપ્યાં બહુ તોખર;
 આમરણ રથ અતી આ રીયાં, ભારે ગરથ ભંડાર. અસ્વ. રથને
 પાલખી, આપાં અતીશે સાર; સલાન કરી થીર ઉપર ધરી, રામા
 સનમુખ રેહે. એક માસ અહીયાં રોહો, ભુપતી મુખથી કહે; નારી
 એ નીચું નાહાડીઉં, રાજ ધુણા એવું શીશ મહીપતિ મન ઝાંખો
 થયે, કરોધ કરી મન રીસ; રાજ રામાને કહે. સાંમળ અતુરશું જ-
 ભ. સત ન કહો મુંજ આગલે, તું માને તેની આંખ; પ્રેમદા કહે નવ
 પુછશો, પુછે થાશે અનરથ, મુખ લાગે દુઃખ રાયેજી, હમણાં કોષો
 તરત; તારે ભુપતી કહે મુંજ ભામની, મુંજ તાત તણો એ કોલ
 જે હોય તે ખસીશ શુનો, જો તું સત નહી જોલે જોલ; સભા જોઈ
 મુખ મરડીઉં, શા માટે તે આજ શામા કહ મુજો રાયેજી, દુઃખ
 લાગશે કે મુખ; અતુર નર આંવા અતમાં, તેને મરડુ મુખ. પ્રસ્ત
 આભુશણ મેએ ધરાં કોએ ન જણે પાર; તે અતુર નરે નરખીયાં,
 તે યોગખાં એવો સુર. મેં સોરક જોયો સામટો, મારું ધર મેવાડ
 પછમ દેશ મેં પરખીયો, જેહનાં કોમળ હાડ. સાગર તટ અંધાર
 અંધકરોન રાજન; ખત્રીય લક્ષણ આગલો, પુરુષ સેન એક

રૂપ શરૂપે આમઘો, બળે સંકળ વીરેક; નર સખળા મેં નરખીયા,
પણ દ્રશ્યે આવો એક રાજ મન રીઝો ઘણું, પેહોતા મનના કોડ;
તેને પરણાવું દીકરી, હરીએ મેળવી જોડ. પદમી કન્યા માહારી,
ખત્રીસ લક્ષ્મી જોડ; પરણાવું જો પ્રીતયું; તારે કુધે ઉઠે મેડ,

ચોપાઠ તે દિવસે ગુણકા ઘેર ગમ, શીખ માગીને મંદીર ગમ;
હું બને બહોં ચપાવતી જણ. કુંતીભોજ કુંતલનો ધણી. તેહેને જ-
જધને કરેલો કથી. બેટી રાએની પદમાવતી; પુરુષસેનને દેવું દાન,
કરજો ઘણું ચણવિ માન. માસ એક પેદેસાં આરજો, જન સાથે
તેડી લાવજો; શીખામણ દુતને દેડે બહાં, ચપાવતિ ગુણકા છે ત્યાં.
ભાડ ચાલવા લગ્યો જેટલે, ચપાવતી બોલી તેટલે; મુણે તમે ચારણ
ભાટ, રખે જતા એની વાત.

દોહરો ગુણકા કેહે રાએ સાંભળો, કુંતીભોજશું જણ; પુરુષસેન
અહીયાં પાડવું, શી આપીશ મુંજને લાણ. આજ તેણવું આંહાંને,
મુંજને સોજો સણગાર; તે ઉપર મરથ ભંડાર, પુરુષસેન તો એ લઈ
ગયા. તે મેં રાખ્યા મંદીર માંહે, તાત વચનથી વનમાં ગયા; નગર
આપણે છાંના રહ્યા.

દોહરો સેરક રાજ કેહે પરધાનને, મુજ માઠી ઝિપણ મત;
વણ પુછ મેં મારીયો, તે અજણે છુપત વીખ ખાઇને હું મર. કોણ
કર ઉપાએ; રાજને તે મેં હણા, કાંધો માહા ગ્યન્યાયે. કેહે પ્રધાન
કાંકુઃખ ધરો. વચન દીયો ચપાવતી હાથ; તો તેડી લાવશે રાયને,
એતો સાચી વાત. ગુણકા કેહે માનું નદિ, રાજનો નિસવાસ; કોલ દીયો
જો તાતનો, તો તેડી લાવું પાસ. નહિ અગનિને શહશ ધરે, મુરખ
બુધિ અજણુ કુઠો તો તે ગુણુ કરે રૂઠો હણે તે પ્રાણ.

ચોપાઠ નરપતી કેહે સાંભળ નાર, અમસીર એ પેટો નદે ભાર;
કોલ મારો જો રીશજ ધરં, જે માગે તે હાજર કરં. સત વાત કહી
છે બોલ, રાંમાને દીધો છે ટાંત;

દોહરો ગુણકા કેહે રાએ સંભળો, વચન રૂડી પેર; ચપ કરો
પેટો મે રાખ્યો છે ધેર, પ્રધાન પ્રતારે ઉગરયો. આઉશ એતું હો
મોહોલ રાખ્યો માહરે; જેમ ન જણે એ, શાહ આપી જગ

૧. યુષ્કને બહુ માન, ચાલો કુંવરને તેડવા; કુંતી લોજ રાજન,
 પરણામ કરો પરધાનને. ધન ચતુરાઈ આજ, મુંજ શીર હત્યા ઉતરી;
 રાખી માહારી લાજ, એક વીખને વાંછીયો. વળી નદીને ગામ, રા
 જ કહે સુષ્ક સુંદરી; તે ગોળરો ઠામ, યોછવ કીધો અતીધણો. મ-
 ણીયા રાણીને રાએ, પગે પાલો પરધાનશુ; કુંવરકને તેમએ,
 નગર પડો વજડાવીયો. મડગડીઆં નીશાન, ચાલો રાજ તેડવા; જ
 ચક કરે વખાણ, પુરુષ સેન સામો રહી, રાજલાગ્યો પાએ અમ ઉ-
 પર દયા કરો; કીધો છે અન્યાએ, આસનથી ઉઠી મળા. રથેએસા
 ડો રાએ, કેહે સાંમળશું વીનવું; નઉતમ સભા બે થાએ, મેહેલે
 પધારયા મલપતા. કુંવરીને થઉં જાણ, મનમાં હરખાં માતુંની; વા
 ગ્યાં હરખનાં બાણ, સુરકાંતી રળીઆતજ થઈ. પદમાવતીની માયે,
 બેજણાં વળગાં બેવડી; બોજન કરવા જાએ, કનકથાળ હીરેજડયાં.
 મુંસાં શુભ આસન, જોડે બેશી જુગતશું; રાએ કીધાં બોજન.

ચોપાઈ રાજ વળતા બોલ્યા વાંણ, સાંભળ પુરુષતું ચતુરશું
 જાણું; બળ પછામાંબાળે વેશ, કેમ નીકળા તમે પરદેશ. વળતો
 પુરુષક બોલ્યો વાંણ, સુણો રાએ અમારી વાંણ; ચંપાવતી નગરી
 નો રાએ, ચંપકસેન મુંજ તાત કેહેવાએ. સહી કેટે સેના પરવરી,
 માહારે તાતે પ્રતીજ્ઞા કરી; જે કોઈ ન આવે રણમાં જર, માફ તેને
 એક ઠાર. સવળા લોક તે સાથે ગયા, અમો કરમ સંજોગે રહ્યા;
 રીસ કરી વીખ તે બેશ, કાહોડો વનમાં ન બેસે દોશ. તાત વચનથી
 નીકળાયા.

દેહોરો લગન લેવડા એવું રાએજ, પોહોતા મનના કોડ, મળા
 વશેખ ભાવીયો, જુગતા જુગતી જોડ. સાંમળમટ સાચું કહે, જેનું
 કરમ મોટું હોયે; માંન પાંમે મનુશમાં, નવ ગાંજે તેને કોએ.

ચોપાઈ રાજાએ કીધી શોભાએ, આણ વરતાવી નગરની માંએ;
 ભાટ ચારણને માગણ હાર, અચક જનનો નલે પાર. પ્રધાન ફરે સહુ
 ઉતરે, નગર બાધું બોજન કરે; વરરાએને સણગારીયા, સાસુજને
 મન ભાવીયા. સણગારીયાછે રાજકુમાર, લગન સમે નવ લાગીવાર;
 દોહોરો પીઠી ચોળી પદમણી, કનક કચણા માંહે; કરતુરી ક-

રશનાગરે, વર સુગંધે નાહાએ. એક સુગંધ સરીરનો, બીજો પુરુષ પુરુષનો જેહ; ભમરા તો ગુંજર-કરે, દેખી મોહ મોહ. માંહેર કીધું મલપતું, ચોરી નાખી ચાર; પ્રમે પથરાવ્યાં પદમનિ, વરત્યો જેજે કાર. વાખાં વાગ્યાં. અતીવણાં, ગુણીજન ગુણ બહુ ગાયો; પરણ છે પદમાવતી, જેડે પુરુષક રાએ. હાથ મેળાવો હેતુ, દીધું કન્યા દાન; દેશ હસ્તી, સત આપા કે કાણુ, પગ પખાળા રા-ચેલ, રાંણી કુતીભોજન હઠડે હરો; જેમ સાકરમાં ખીર, વરકન્યા અતી હરખશું. આરોગે કંસાર, અગે આનંદ ઉપનો; છત્યો સકળ સંસાર, પ્રીતે પરણી ઉઠીઆં, પાખ્યા અતી ઉલાશ.

ચોપાદ મળીછે તે ભુગતી જેડ, વરકન્યાનાં પોહોતા કોડ; રાજ રાણી મનમાં ગમે, કરી હાથ વીનાદે તે રમે. એક સમે દીન જાઝા થયા, તાત માત સાંભરાં પુરુષાવતી; ક્રીધો શોક હઠડામાં અતી, સાંભારી મનમાં શું લોચના નાર. પરણી તે મુંઝી ઘરખાર, અગીયાર વરશ તેને વહી ગયાં; ખાર વદશ ત્યાં જાએ વહી, અસ્ત્રી મરે તો હત્યા થાય. તેડા વીના તો કેમ જવાએ, એમ સાથે તો ક્રીધો વીવા હે; અવનાર એનો મીથા થાએ, નીશાશે કરમાણું મુખ. નારિ મનમાં પામી દુઃખ, પગ પડીને પુછે વાત; સાચી વાત કોહોને નાથ શી ચંતાને શોકજ કરે. શા માટે તમે શોકજ ધરે, સઘળી કહી તેણે તે વાત; વણ તેડે નવ જવાએ, ચરણ થકી તો હળવો થાએ. હેત્રી વાત કરે જેટલે, ચંપાવતી આવી તેટલે, સઘળી ગુણકાને વા-તજ કરી, એ કારણ જે દુઃખમાં ધરી. ગુણકા કેહે ત્યાં જશું અમો, શોક મનનો ટાળો તમો; ગુણકા કેહે સાંભળો માહારાજ, ત્યાંડાં જ-ધને કરી આણું કાજ. રાજ કેહે તમો જાઓ ગાંમ. તો મળશે અમા રૂ નામ; જે વાતે ન આવે સમો, તે વાત ચોચરજે તમો. ત્યાંહા જમ થતાવો રાએ, તો હત્યા નવ મારે શીર થાએ; ચંપાવતી ચાલી મદભરી, ગુણકા તે પંથે પરવરી. ચંપાવતીને ચંપક શુભ, ફરિ ફરીને સાંભરે પુત્ર; સાગર દુઃખ હઠડામાં ધરે, વગર ગુને કાહડો કુ-ત. પાપી પ્રાણુ તજશું આ ઘર, રાજ વજર વિચારજ કરે; માતા માહાદુખજ ધરે, નેત્રમાંથી આંસુડાં ઝરે. તેડી લાવે માહારો

તંન, ભાવટ ભાગું કેહે રાજન; ચંપાવતી તે મારમ વહી, એક મા
સે રાજ ઘેર ગઈ. કર્યો દડોરો ચારે દીસ, ગુણકાએ તવ નામ્યું શી
શ; જ્યો રાજને મન ચંતા ધણી, રમત નહી જીવે તનતણી. આ
જ શોકાતુર છે અતી ધણો, વનીતા તેને માનો તમતણો; ચંપાવતી
બેડીને પાણ, બોલી રાજ સમીપે તે વાણ. શે કામે શોકાતુર રહે,
મુજ આગળ સતજ દહો; મુલકનાં ફરનારાં અંગો, ગુણકાની ત્યાં વાંણી
સુઝી, બોલે ચંપક પુરનો ધણી.

દોહોરો ચંપકસેન તાંહાં બોલીયો, સાંભળો ગુણકાએ; પુરુષ
સેન એક બેટય; તે દાહડો છે વનમાંહે ત્રણ માસ વિતા પછે, એ
ની નારી તજશે પ્રાણ; એની માએ અન તજ્યું, અને તજેછે નહ.
વાટ બેઉછું તેહની, જેમ બપઠ્યો મેહ; ગુણકા કેદે કાં દુઃખ ધરો,
અમને આપો લાણ. બે માસમાં મેળવું, તમને ચંતુરશું બણ; વારી
રાખો માતને, વારો એની નાર. પરધાન સાથે પાઠવો, મેળવું મજ
કુમાર; સુણતાં આનંદ ઉપન્યો, કીધા બહુ પશાએ. વાત સુણી રંગ
મેહેત્રમાં, ગુણકા તેડી ત્યાંએ; આભુશણ બહુ આપીયાં, જે ચંતા-
મણી રાએ. બાઈ બોલો ઉતાવળાં, મુજ બેઠો છે કાંહાં; કુંતલપુ:
રણીઆમણું, કુંતીભોજ રાજન. બેડી પરણો તેહેની, પુરુષસેન એ
નું નામ; સાહેલીએ માંલળયું, ચાલી વેગે જાએ. શું લોચના જ્યાં
હાં સુંદરી, ત્યાંહાં જઈ વધાઈ ખાએ; કુશળ તાહારો કંથછે, ચં-
તામણીને મેહેલ. સુણતાં આનંદ ઉપનો, થઈ રંગની રેલ; સવાલા
ખતો કંચવો, હીરે જડીત જડાવ. ગુણકાને આપ્યો હશી, રાણી
લાગુ પાએ; ગુણકા સાથે મોકલા, ગુણ સાગર પરધાન તેડી વેહેલા
આવળે, ફરજે રૂં કામ; શુકન બેઠને સાંચરયા. રાવત વીસ હજાર
એક માસે આવીયા, કુંતલ ગામ મોજર; જ્યાંહાં બેઠા જે
રાએછ, તોહા ગુણકાએ દીધું બણ.

ચોપાઈ તે વેળા ગુણકા ગઈ તાંહાં રાજસલા બેડી છે બાંહાં;
પાસે બેઠો પુરુષકરાએ, ગુણકા જઈ વધામણી ખાએ. ચંપકનો આ
બ્યો પ્રધાન, તેડાવો તેને બજા માન; પુરુષસેન પ્રધાનને મળા,
તાપ શોક હમડાના ટળા, મહુ સાથે પુરુષક વરસ, નગર માંહે

ધો પ્રવેશ,

હોહોરો ગુણસાગર કહે રાએજી, અમને કરો વીદાયે; અમે હવે રેહેશું નહિ, એક ઘડી એક વરશ થાયે, પુરુષસેનને પદમાવતી, રાયે મોકલો મુજ સાથ; ફરી ફરીમાં પુછશે, અમને આઘડી વાત, એને તાતે અન તજું; માતાએ તજ્યું નીર; ત્રણ માસમાં દેખે નહિ, તો નારી તજશે શરીર વાત કહેવાની છે નહિ. હવે ઘડી નવ રેહેવાયે; સાસરવાસો સજ કરો, ઉઠો હવડાં રાએ. મોઢાં વસ્ત્ર મંગાવિયાં, શોભીતા સજાગર; અરવ રથને પાલખી, આપાં બહુ ભડાર. પ્રાતશકાળે પદમણી, ગઈ જ્યાં છે માએ; આગના આપો માતાજી, વેહેલાં કરો વીદાયે. તારે મા આંસુભરે, તુજવણ રહુ નવ જાએ. સુખ દુખ કે અગળ કહુ, મોટી એ ચંતાએ; સો કુંવર હોય સાંભડા, બે હોયે પણ એ ઠામ. માને વાહાલી બેટડી, સાથી ગણાયે નામ; બેટી માને કહે, દુઃખમાં ધરો અપાર. શીખ માગી સરવની, તાતની માનિ લાજ; રામા રથ ઉપર ચડી, સાધાં સરવે કાજ. પુરુષસેન રાવત ચડયા, અંગે સજ્યાં હથીયાર; સસરા સાસુને નમો, સહુને કરો જીહાર. રાજ કહે ધન રાયજી, જે ધન તાહરા માત; ગુણ સાગર તો માહોરો, પણ તાહારી અદકી વાત.

ચોપાઈ પરણાંમ કરીને પાછા ફર્યા, પુરુષસેન પંથે પરવર્યા; ઢોલ ધસાકા થાયે ઘણા, કટક દલની નહિ કાંઈ મણા દિવસ કેટલા વારે થાયે, એક સમે તેવનમાં જાએ; ઉતારા કીધાયે ઠામ, સહુકે કરના લાગ્યા કામ. રથથી રાણી ઉતરે જ્યાં, એક ચેટક આવી ભાગ્યું ત્યાં; આકાશમાંથી આખડી, પ્રથવિ ઉપર ગ્રેમદા પડી. સખાંચો સરવે વીંટી વળી, શોરન બહુ છે આકાળી; મુણે નહિ આંખે નહિ જુએ, કારણ તેતું ન કળે કોય જાણે મરતુ પામી સતી, શુધ શાન નહિ એક રતિ; સાહેલીએ કીધું જાણુ, જ્યાંહાં બેઠા હતા મહારાજ રાણી પાસે રાજ ગયા, પડાં દેખીને દુખીને દુખીયા; થયા દીવશ ત્રણ વન શોકાતુર થયા, રણમાં એની શી થાશે ગતિ. ચંતા રાયેને પાધી ઘણી, એટલે ત્યાંહાં સાંભળી જાણી; હવે સમરે હું જાણી, ફોલ દીધો છે માહારે હાથ એમ કરીને ધ્યાનજ ધરે, જાણી

જાજ મજરો ઠરે; માગ માગરે બેઠા તું, જે માગે તે આપુ હું. અ-
પાણે અતી દુઃખજ થઈ, તે તો દુઃખ નવ જાએ કહું; એટલે જક્ષ
કી ઉપર ગઈ, રાણી ઉઠી બેઠી થઈ. ચેટક તો નાહારી ગઈ. રાણીને
તાંહાં સુખજ થઈ; રાજ રાણી બે લાગાં પાએ, કીરપા ધણી કીધી
આ માએ. સંતોખણાં સહુનાં મન, ત્રણ દહાડો કીધાં ભોજન; સેના
સરવે તતખર થાએ, ચંપાવતી નગરી ભણી જાએ. નરનારી સહુ
કરે ઉચાટ, કંવર ન આવ્યો તે શા માટ;

દોહરો કમળ નેણની દીકરી, દુખ ધરે અપાર; શામા ચાલી
તાસરે, બોલી તેને ઠાર. સસરા સાસુજી સુણો, અમો મરશું નીરધા
ર; ખાર વરસ પુરાં થયાં, ન આવો મુજ ભરથાર. સાસુજી વારે વ-
હુને, બોલી વેંણ રસાળ; ખાર વરસમાંનું છે, દિવસ હજી છે ચાર
આવી વધામણી આગળે નજક આવ્યો તુજ નાથ; ધડી એકમાં
શું નીપજે, જે સનમુખ દીસે નાથ.

ચાપાઈ સંતોખાં સાસુએ નાર, પોતી પોતાને જે ઠાર; ધયાંન
તો અંખામાનું ધરું હોમ હવન અંખામાનું કરું. માતાજી ટાળો અં
તાએ, ચાર દિવસમાં મેળો થાએ;

દોહરો આદ ભવાંની આદતું, તાહારૂ નવખડે નામ; મહીખા
સુર મરદન કરો, ઘણાં કીધાં દેવનાં કામ. ચંડ મુંડને ચોલીઆ, દા-
નવ ફેડા ઠામ; દાનવ મારયા તે ઘણા, મધુકર્ધભનો ફેડો ઠામ, બ્ર-
હ્મા વિરુણું મહેશવર, ધરે તાહારૂ ધાન; આરાધું તે ઇશ્વરી, આપે
અવીચળ દાન. રૂક્ષમણીએ સ્તુતી કરી, તો તમે પ્રગટાં આપ; ત-
તક્ષણ મળા તે કસણેજી, તે તમારો પરતાપ. મુરખ મુખ વીદ્યા
વીશે, ભોગી પામે ભોગ; દુઃખીઆ જીવીને તે સુખ પામશે, રોગી
યાનો તે મટે રોગ. જુઠા જણી માવડી, ચોસઠ જોગણી સાથ; આશા
પુરો અમતણી, આદભવાની માત. નાથ મેળાવો અંખીકા, કે વની
તા માહારી પેર; સમરથ સાંમળભટતથો, આહે અપરમપાર.

ચાપાઈ એવી સ્તુતી શું લોચનાએ કરી, તુઠાં છે સુંદરી; સપ-
નામાં બોલાં અંખાએ, ચાર દિવસમાં આવશે રાએ. પરદક્ષણાદઈ
ચરણે નમી, વીનતાને તો વીનતી બહુ ગમી; બીજ દિવસની અ

વી રાત, પુરુષક આળ્યો સેના સાથ. નગર સમીપે આવે એમ,
શાન નવનીધનાં ગડગડે; વધામણીયાએ વાંછે ધાએ, જાંઠાં બેઠાં
ચંપકરાએ. આવી ભાટને બોલો તે વાર, કુશળ ખેમે આળ્યા કુ
ર; વીપરે જઈ રાજને કહયું, રાજકુંવર આવા સુખ થઉ.

દોહરો આસનથી રાએ ઉઠીયો, હરખ થયો મન માંહે; પડો
વજડાવો પુરવીએ, રાજ સામા જાએ. આગળ માતા પુરુષાવત
સાહેલી છે ચાર; પાછળથી શુલોચના, હરખ થયો અપરમપાર.
તે પાછળ પરથવીપતી, સાથે સેના અપાર; તે પાછળ વેહેવારીયો.
સસરા સહુ ઠાર. સહુ આગળથી આવીયા, દિણસાગરના તન; ત
જઈ મળો રાએને, માનું બેનું મન. માતપીતા મન આનંદીયાં, પુત્ર
લાગે તે પાયે; વચન હતું મુજ તાતનું, પાણું તુજ પસાએ નરપતી
આળ્યા હાટમાં, પાળો થયો કુમાર; નરપતી બેટે માનથી, હઠડે હર
ખ અપાર. અશ્ત્રીને મળી આસાનમાં. મનની પોતી આંશ; સસરા
કેરા હાથમાં. સોવરણ ભરી થાજ. સેના પુરુષ વધાવીયાં, જમાધને
આંણી વાહાલ; બાથ બાડીને બેટીયાં, આંણી મનમાંનેહ. રીતલ
થયા રાજ ધણું, અમરત ઉડા મેહ; સુંદર મેહેલ સોહામણો, બેતાં
પોહોતા કોર. તાંહાં ઉતારાં પદમાવતી, શુલોચના કેરી જોડ; આ
ભુશણ અંગે ધરાં, આડી ચતુરા નાર. પદમાવતી તાંહાં આવીયાં,
સાહેલી છે ચાર; સાસુને પાએ નમી, મુઝીને મનનો ગરવ. વહુઅર
પુત્ર ધણા હજો, કેદે રાજ લોક સરવ; પદમાવતી તો મહેલમાં, શુ
લોચના મળવા જાએ. આદર કીધો અતીથણો, આપાં બહુ પશાયે;
પદમાવતી પછે બોલીઆં, માંભળો બેહેન સુજહ. વાત કરો વીનોદ
ની, બોલી અમરત વાંણ; તમને ઓચરણું ઘટે, પરથમ બોલો વાત
મારો તાત વેવારીયો, તમતથો રાજાએ.

શમશા દોહરો એકનાર આઠ ધને અવતરી. સહુને પોતે
આઠ; મહીના છાંની તે રહી, મોલે ચારે માસ. સહીએર મારી તે
સલક્ષણી, તુને હોજો કુચળ કલાંણ; પદમાવતી મોહો પુછાયાં, ના
મે તેનું હેમાં. નારીતો સંસારમાં, રાએ રંક ઘેર જાએ; જે ઉપર કી
રપા કરે, તે મરતુ બરોબર થાએ. શુલોચના કેહે સત કહું, કોના

કેના નામ છે તેહજી, તમેતો બાલ. કે

રામા વાત; શંખ પુરશને વશ કરે જે

ચના કેહે. સત કહુ, તમ શામા શમશા

મુખ, ચાર પગ પણ ચાલે નહી. એક વાંસો

ઓચરે: પદમાવતી આણે દીશ, ઘણું રૂઢ

રે ગાલ, એ નામે તેતે પામીયાં; નવતમ રૂઢ

સ. નપકરે. ઉડાં સરોવર માંહે, પ્રાતશકાળે શોભે ઘણું

। દીરપાએ, પદમાવતી કેહે સત કહુ. તમે નાખો ચો

થુ ત સરવથા; જે ધરપુજે જેક, નર એક કરતો પુંદડી માથે

એક, ચો ચરણ પણ ચાર નહી, અસ્ત્રીનો વાહાલો તેહ, કર

તે કરમે ઓળખો. શુભોચના કેહે પરમાણુ, રેટીયા નામ છે તેહ

સાંભળો ચતુરશું બણ.

ચોપાઠ માંહેમાંહે વાતો કરે, ચતુરાશ્યું મનડું ધરે; મારા સમ
નીતે આવજો, તમે વેહેવારીયાં અમથી વડાં. પેહેલાં તમે રાજને
વરાં, શીખ દીધી તે થયાં વદાએ; આણુંદ વીનોદે મોહાલે બએ,
નારી બે રહી પીઉતી પાસ. કપટ નહી મન હરણ ઉલાસ પીઉ સા
થે બે રંગે રમે; જ જણ એકલાં ભોજન કરે, થયો મેળાપ પીતાથી
પુત્ર. રાજ ચીતમાં લે ધર શુત્ર, દીન બજ લાહાલો લીજીએ; એક
કા બેઠા તાતને તંન, પ્રેમ પ્રીતે કીધાં ભોજન.

દોહોરો સાંભળલટ તે વીનવું, પુસ્પકનું આખ્યાન; ભણેગણે
જે સાંભળે, તેને દીરપા કરે ભગવાન. ખોડ ન દેશો કોઇ મુજને, સ
કવીનો રાંક; બણે અબણે મેં કહું, ખેમા કરો મુંજ વાંક. રાજ
ણી જઈ મળયાં, પેહોતી મનની હામ; જે કોઇ માએને સાંભળે,
ના અંબા પુરે કામ. હું શેવકછું અંબાતણો, સરવ કવીનો દાસ;
માટ ચારણ બ્રામણને, નમી કર્યો અલીઆસ. બુદ્ધી પ્રચંદને આ
રી, શાદશીક સુખ દાન; શમશા ચોપાઠ દોહરા, એ કથા દીન
અમાં. માંહે મળ્યો છે મંગળવાર. આખ્યાન સાંભળે પુસ્પ

પામે લક્ષ્મી અપાર, લક્ષ્મીથી ગુણ હોએ ઘણાં. પુને
રથ ચાર, શરો તાજનો તમે સાંભળો; સુણતાં પોચ
જાય ને; બોલે જેને શ્રી હૃદયરડ. ઇતી. શ્રી ર

